

آنا ، بابا

نك

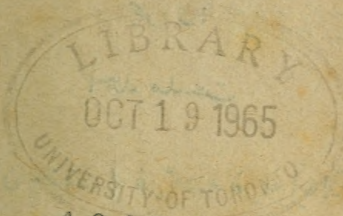
اولاد اوزرنده‌كی حقوق ووظائفی

محرری:

احمد مدحت

{ترجمان حقیقت} غزته‌سنه تفرقه ایدلدكدن
صكره معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله
ایلك دفعه اوله‌رق كتاب شكلنده
دخی باصلمشدر .

استانبول : ١٣١٧

LIBRARY
OCT 19 1965
UNIVERSITY OF TORONTO

(آنا ، بابا)

آنا بابا اولادك وسيلهٔ توليديدرلر. بويك
بللی برشيدر . قانون طبيعتك براز كيزليجه
اولان احكامی دوشونيله جك اولورسه
كوريلوركه اولادك اصل مولدی بابادر. بابا
اولادی مشيمهٔ مادره توليد ايدرده آندن
صوكره آنی اوراده آناسی تربيه واتمام ايلر.
اولادك ايلك وسيلهٔ تولدی اولديغی ايچوندركه
بابانك اولاداوزرنده برچوق حقلری واردر.
ملل قديمه نزدنده بوحق شمديكی درجه سندن
زياده ايدی . پدرلرايسترلر ايسه چوجقلرينی

کوله وجاریه اولمق اوزره بشقه‌لرینه صاتـه
بیلورلرایدی . حتی بربدراولادینی اولدورسه
بیـله بوفعـل کریهندن طولایی هیچ برجزا
چکمز ایدی . بالنسبه یقین زمانلرده یعنی انوار
اسلامیت تنویر عیون ایتمزدن اولجـه عرب
جاهله نزدنده مولوداتنی بسیله‌یه‌مامك حساب
وخوفیله اولدورمك وهله‌قزلری بتون بتون
لزومسز صایه‌رق ازاله ایتمك عادت کریهه‌سی
وارایدی. بوعادتك وارلغندن طـولاییدرکه
قرآن کریمده هرکسـك رزقنه حق تعـالی
حضرتلرینـك کفیل اولدیغی نظر حکمتـه
قونیـله‌رق اتلاف اولاد عادت کریهه‌سی منع
ایدلدی. جهات سـائره‌جه دخی مدنیت ترقی
ایتدکجه بابالر بویله‌برطـاقم حقوق مفرطه‌دن
محروم ایدلدیلر. اولادینی اولدورمك صاتمق

دكل آبلا لزوم خرپالامقدن بيله منع اولنديلر. اطفالك شدائد پدره قارشودخی حمايه‌سی ايچون حكومتلره برحق ولايت ويرلدی . انسانيت ومدنيت شانی دخی بونی اقتضا ايلر ايدی . بونكله برابر اولاد اوزرنده بابالرك ينه برچوق حقلری واردر. عجبا بوحقلری يالكز چوجقلرك وسيلهٔ توليدی اولدقلرندنمی نشأت ايدر ؟

بابالر چوجقلری يالكز توليد ايتدكلری ايچون آنلر اوزرنده برچوق حقوقه مستحق اوليورلر ايسه بوحقوقك حقوق حيوانيه‌دن اوله‌جغی حسبيله حيوانات سائره عالمنجه دخی بابالرك ياورولر اوزرنده بوكبی حقلری توهم ايدلمك لازم كلور ايدی . برآيغر دخی كنج طايلری توليد ايتمه‌يورمی ؟ بربوغا دخی بوزا-

غیلرك، برقوج دخی قوزیلرك وسیلهٔ تولدی دکلمیدرلر؟ هرنوع حیوانده ارککلر یاورولرك وسیلهٔ تولدی اولورلر اما عالم حیوانیتده یاورولر اوزرنده ارککلرك حقوق ابوتی توهم بیله ایدلمز .

قدیماً پدرلرك اولاد اوزرنده تا آنلری اولدورمکه قدر واران حقوق وحشیانه‌سنی بحق منع وامحا ایتمش اولان شرایع دینیه وقوانین مدنیه شمدیکی احوال متمدنانه‌مزله دخی پدرلره اولاد اوزرنده برچوق حقلر ابقا ایتمش ایسه بوحال هیچ شبهه ایتاملیدرکه پدرلرك اولاد حقنده‌کی وظیفه‌لرندن نشأت ایتمشدر . حیوانات سائره‌ده پدرلرك یاورولر اوزرنده هیچ بروظیفه‌لری یوقدر . اك چوقلری یاورولرینك آنادن طوغدقلرینه

واقف بیله اولمازلر. بووقوف حاصل اوله جق
اولورسه اوده دیشیلرك یاورولرینه باقمق
مجبوریت حیوانیه‌سندن طولایی ارککه میل
واقبال کوسترمامه‌سندن نشأت ایدرکه بویله
بر وقوف اوزرینه ارکك دخی اکثریا یاور.
یلری تلف ایتمکه یورور. تا که دیشیلر انلر
حقنده‌کی وظیفهٔ مادرانه‌لرندن قورتولسونلرده
ینه ارککه میل کوسترسونلر دیه! بو حالده
حیوانات سائره عالمنده بابالرك اولاد اوزرنده
برکونه حقلری دخی توهم ایدیله‌من. انسانیت
عالمنه کلنجه بابالرك اولاد حقنده برچوق
وظیفه‌لری بولندیغندن وحق ایله وظیفه
هر نقطهٔ نظرجه متقابل اولدیغندن بابالق
وظیفه‌لرینك مقابلی اولمق اوزره پدرلره
برده بابالق حقوقی تعیین ایدلمك بالطبع مسلمدر.

بابالرك چوجقلر اوزرندەكى حقوقى انلر
حقندەكى وظيفەلرندن نشأت ايلەديكى اوقدر
باهر بر حقيقتدركە بو حقك درجەسى دە او
وظائفك درجەسيلە متناسب اولمق لازم كلەجكى
بتون ملل متمدنە نزدندە تسليم اولنمشدر .
اولادى حقندە بابالق وظيفەسنى تماميلە ايفا
ايتميانلر « خيرسز بابا » حكميلە محكوم ايديلەرك
خيرى بتون بتون منقطع اولەجق اولورايسە
ادعا ايدەبيلەجكلرى حقوقدن انلرى تجريدە
قدر آراى عموميە اتحاد ايلر . هلە ايش
خيرە بدل اكر بالعكس شر واعتساف
صورتنى الەجق اولورسە شريعتلر قانونلر بو
بابانى حق ولايتدن بالكليە اسقاط ايدرك
جزالاندريرلردە !

بابا ايلە اولاد ارەسندەكى نسبت بويلە

اولدیغی کبی آنا ایله اولاد ارەسندەکی نسبت
دخی بویلەوحتی بوندن دهازیادەدر. اوت بوندن
دها زیادەدر. زیرا والدەلر چوجقلرینی یالکز
تولیدە وساطت ایله آنالق وظیفەسنی ایفاایدوب
بیتورمش اولمازلر. ذاتاً والدەلرك یالکز بو امر
تولیدە وساطتلری بیلە پدرلرك وساطتلرینە قیاس
قبول ایدەمزیا! برپدر احتمالکە برتولیدە
وساطتندن خبردار بیلە دکلدر. او وساطتی
حقیقةً بروظیفە وخدمت نیتیلە ایتمش اولمایوب
برحق وحظ صورتندە ایتمش اولدیغی هرپدر
منصف نزدندە معترف اولمق لازم کلور.
والدە ایسە امر تولیدە ایدەجکی وساطتك
مبادیسندە بابا حالندەبولنسە بیلە آندن صکرە
چوجغی طقوز آی مدت رحمندە بسلیەمك
کبی برخدمت مهمە وبر وظیفۀ مدهشە

مجبوریتی آلتنه کیرمش اولورکه بابا بو خدمت
ووظیفه‌دن بالکلیه مصوندر. بو حالده اولادی
تولیددن صوکره دخی آنالق وظیفه‌سنی ایفا
ایدوب بتورمش اولماز. برچوق زمانه قدر
یاورولر کندی کندیلرینی اعاشه ومحافظه‌دن
بالطبع عاجز بولنه‌جقلری جهتله کندی کندی‌
لرینه کفایت ایده‌جك درجه‌یه وارنجه‌یه قدر
آنلری حمایه ومحافظه دخی والده‌یه عائددر.
دقت بیورلملیدرکه آنالق وظیفه‌سنك بودر.
جه‌لره قدر واران قسمی حیوانات عالمنجه
دخی بویله‌در. بو حالده باقلسه اولاد اوزرنده
حقوق نقطهٔ نظرندن والده‌لرك پدرلره تقدم
وتفوقی اولمق لازم کلملی ایدی. حیوانات
عالمنجه بودخی بردرجه‌یه قدر بویله‌در.
یاورولر « هانکی پدرك محصولیدر » دیه هیچ

هیچ صورلماز . حیوانات عالمنده بابایی آرامق
یالکز جنس آتلره مخصوص اولوب بوندن
بشقه حیوانانك بابالرینی آرامق هماندە واقع
دکلدر. لکن آنایی آرامق بویله دکلدر. فلان
بوزاغی ویاخود طانا نالانجه اینکك یاوروسی
اولدیغی کرکی کبی آرانور . قویون وکچی وتا
قاز واوردك وطاووق کبی کوچوك حیوانانه
قدر مبادئ تولدلرنده یاورولر هانکی آنانك
مولودی اولدقلری آرانوروبیلنور . تایاورولر
کندی کندیلرینی اعاشهیه مقتدر اولدقدن
صوکره آرتق والدهلرینه دخی منسوبیتلری
کسیلور .

شو صورت طبیعیهسندن عبارت بولنان
آنالق مبادئ تولدده انسانلر نزدنده دخی
بویلهدر . همده نوع بشردن اولان آنالرك

مولودلرینه مقابل ایالك وظیفه لری مدتی حیوا-
نات سائره ده اولان آنالق مدتی قدر قیصه ده
دکلدر. یالکز امزیرمك مدتی بر، یا بربچوق،
حتی ایکی سنه یه قدر دوام ایدر. آندن صکره
دخی انسان یاوروولری ینه کندی کندیلرینه
کفایت ایده مزلر. دها برچوق سنه لر بروالده نك
حمایه سی آلتنده بولنمغه محتاجدرلر.

ایشته بو نقطهٔ نظردن باقیله رق اولاد
اوزرنده والده نك حقوقی پدره تقدم ایتمه سی
لزومنه دائر یوقاروده ایراد اولنان بر ایکی
لاقردینك قوت واهمیتی نظر موازنه ده آرتدقجه
آرتار. اوت اولادك تولید وحمایه سی امرنده
والده یه دوشن وظیفه اوقدر بیوك وزحمتلی
وحتی تهلکه لیدرکه حقوقلك وظائفه متناسب
اوله جغی قاعدهٔ عدالتنه قیاساً والده نك حقوقی

پدردن پك چوق زیاده اولمق ضروریات بدیهه
مرتبه سنه قدرده واردر . حقوق معنویه جهتی
ینه بویله‌در . اما حقوق مادیه جهتی ینه بویله
اولمق اوزره حکم اولنمامشدر . قادینلر صاحبة
البیت اولدقلری حالده دخی احوال وحوایج
مدنیه‌جه برنوع صباوت حالنده تلقی ایدیله‌رك
عمرلرینك صوکنه قدر ارککلرك حمایه واعا-
شه‌لرینه محتاج اوله‌رله بعدالتولد اولادك
کندی کندیلرینه کفایت ایده‌بیله‌جکلری
چاغلره قدر والده‌لرك آنلری محافظه واعاشه
لری اصل پدرك اولاد حقنده‌کی وظیفه‌سنی
ایفایه بروکالتدن عبارت صایلمشدر . آنك
ایچون اولاد اوزرنده‌کی حقوق مدنیه‌نك
کلیتی ینه پدره ارجاع اولنمشدر .

اما تکرار ایده‌لم که بوصورت صرف

ماديات نقطهٔ نظرندندر . جهت معنويه‌يه‌گلنجه
والده‌نك حقـوق معنو يه‌سی پدرك حقـوق
معنو يه‌سـندن البته دهـا چوق زياده‌در .
كرك اسـكی وكرك يكی شرايع وقـوانين دخی
بو حكمی بويله‌جه تحـكيم ايتمشـدر . هـله
مدنيت وحكمت اسلاميه‌جه جنتك اقدام امهات
التنده اولمسی قادينلرك چوجقلری يالكز
توليد ايتمه‌لرندن طولايی دكل اصـل بونلری
كنـدی كنديلرينـه كافی اوله‌جـق چاغلره
وارديرنجه‌يه‌قدر حمايه‌يه بذل مقدور ايتمه‌لرينك
مكافات معنويه‌سيدر .

بورايه قدر مقـدمهٔ كلامزدن معـلوم
اولدی‌كه آنانك بابانك اولاد اوزرنده‌كی حقوق
معنويه وماديه‌لری مجرد انلری توليد ايتمش
اوله‌لرندن نشأت ايتمكله قالمايوب بلكه اصل

تولیددن صوکره مکلف اولدقلری وظیفه‌لردن نشأت ایله‌مشدر.

اویله ایسه آنانك بابانك اولاده مقـابلی وظیفه‌لری نه‌کبی شیلردر ؟

او ! بونلر معلوم شیلردر. اویله دکلمی ؟ معلومی اعلام دخی حاصـلی تحصیل نوعندن برسمی عبث صایلمازمی ؟

عجله ایتمیـه‌لم . بونلر فی‌الحقیقه لزومی درجه‌سنده معلوم شیلر اولسه‌ایدی بومعلومك احـکامنه بحق رعایتـکار بابالری و آنالری پك چوق کورملی ایدك. مع‌التأسف اعترافه مجبوریت واردرکه بابالق و آنالق وظیفه‌سـنی بحق ایفا ایدنلرمز عادتا نوادردندرلر . براز صبر بیورلسون . سویله‌یه‌جکلرمزی سویله‌یه‌لم‌ده قارئلرمز میاننده بوحقایقی تکرار اوکرنمکه

كندیلرینی محتاج كورمیانلر بو وقوفلری یوزندن مسعودیت صحیحه‌لرینك تحققی صو- رتیله اولسون ینه مستفید اولورلر. فقط اكر سوزلرمزه محتاج اولان بابالرو آنالر بو سوزلردن عبرت آلوب شمدی‌یه قدر اهمال ایتدكلری او وظائف مقدسه‌یی ایفایه یكیدن بسمله كش ابتدا اولورلر ایسه هم كندیلرینی بو اهمالدن طولایی عندالله وعندالناس مسئو- لیتدن قورتارمش اولورلر هم ده بزی شو تتبعات متواضعه‌مزدن طولایی اومدیغمز قدر مكافاتلندیرمش صاییلورلر.

***

بوقاروده‌كی فقره‌مزك نهایتلرنده آنا وبابانك اولاده مقابل اولان وظیفه‌لرینی ذاتاً معلوم اولان شیلردن عد ایتمك خصوصنده

استعجال کوسترلماسنی رجا ایتمش ایدك. عالمده
پك چوق شیلر واردرکه بادیٔ امرده انسان
آنلری بیلیورم ظنیله اوکرنمکه دخی لزوم
کورمز. شو آنالق وبابالق وظائفنی بونلردن
عد ایدەمیز. عدایتمکه جسارت بولەمایز.
قارئین عثمانیەیه برازده شو یولده خدمت قلمیه
ایفاسی ایچون المزده بولنان مأخذلری توسیعه
لزوم کورەرك اك مشهورلرندن انتخاب طریقیله
سکز اون کتاب مبایعه ایتدك کەذاتاً کتبخانه‌مزده
موجود اولانلر ایله برابر مقدارلری یکرمی یی
تجاوز ایلەدی. یالکز فرانسز لسانیله یازلمش
یکرمی کتاب! یالکز زمانمزك اولادینی تربیه
وتعلیم یولنی کوستریر یکرمی کتاب! اوروپا
ملل مترقیه‌سی کبی اوچ درت یوزسنەدنبری
ترقیاته چالیشان خلقك تربیهٔ اولاد خصو-

صنده حاصل ایده‌بیلدکاری اصول حاضره‌یی
دخی کافی وتمام بوله‌مایوب اصول‌مذ کوره‌یی
اتمام مقصدیله برصورت منتقدانه‌ده یازلمش
یکرمی کتاب! اما اویله یکرمی کتاب‌که قانت
کبی داروین کبی الك بیوك متأخرین حکمانك
اقوالنی‌ده‌جامع! بویولده‌کی اسامیٔ مشهوره‌دن
ایکی یوز قدرینی حاوی! هله بونلرك بریسی
« پداغوژی تاریخی » درکه افلاطوندن
سپنسره کلنجه‌یه قدر ایکی بیك بشیوزسنه‌دن
بری بتون متمدن ملتلر تربیهٔ اطفال ایچون
نه‌کبی یوللر دوشونمشلر، کشف ایتمشلر ایسه
جمله‌سنی اجمال ایتمش‌قوجه برجلددر . بوحاله
قارشو !

— آنا بابا وظیفه‌سیمی ؟ آدم سن‌ده
آنلری کیم بیلمز !

دبی ویرمکده بیوك احتیاط لازمدر .
بواویله برشیدرکه « بیلورم » وهملرینه صیغه
بیلمك شویله طورسون اولور اولماز
« اوکرنورم » عزمی‌بیله بوکا کافی دکلدر .
بومبحث برانکین دکزدر . آندن آله‌جغمز
بعض قطرات اکر برصبر استفاده جویانه‌ایله
تتبع بیوریلور ایسه پك اومارزکه بوتتبعاتك
ایچنده عقللره حیرت ویره‌جك بعض تجارب
دقیقه‌یه وقوف ایله هم مستفید هم متلذذ
اولمق یولی تأمین ایدلمش اوله‌جقدر . زیرا
دها بوراجقده خبرویرەلم‌که بویولده نشریاتمز
یالکز شومجلهٔ صغیره‌یه منحصر قالمایه‌جقدر .
فلاطوندن زمانمزه‌قدر ایکی بیك‌بش یوز
سنه‌دن بری تکامل ایده‌کلن « پداغوژی »
یعنی حضانت یعنی علم تربیةالاطفالك شو

« وظائف ابوين » مبحثنه دائر ویردیکی
تفصیلاتك خلاصة الخلاصه سنه کوره پدر
ووالده نك اولاد حقنده کی وظائفی ایکی نوعه
منقسم اولور . برنجیسی وظائف ماديه
وایکنجیسی وظائف معنویه در . وظائف ماديه
اولادك جسمنه ووظائف معنويه روحنه عائد
خدمتلری جامعدر . جسمه ایدیله جك خدمت
آنی امراض واسقامدن بالمحافظه حسن اعاشه
وروحه عائد خدمت ایسه آنی رذائلتدن
بالمحافظه حسن تربیه دن عبارتدر . اما بوراده
« وظیفهٔ ماديه ، امراض واسقامدن محافظه ،
حسن اعاشه » و « وظیفهٔ معنویه ، رذائلتدن
رذالتدن بالمحافظه ، حسن تربیه » دیه برقاچ
کلمه ایله آدلرینی سویله دیکمز مباحث تحتنده
نه قدر حقایق مندرجدر ! بو جهته طوغری

انظار قارئینی برازجق اولسون استجلابه موفق اوله بیلور ایسه‌ك حقیقةً پك بیوك سوینه‌جکز .

وظائف مادیه‌ده و حتی وظائف معنویه‌ده بیله بابالر اللرندن کلدیکی قدر قصور ایتمامکه چالشورلر . بابا یوقدرکه اولادینك محافظه واعاشه‌سی امرنده آز چوق غیرتکار بولنمسون . هله هیچ بر آنا یوقدرکه بوغیرتدن بالکلیه محروم اولسون . فقط کرك بابانك و کرك آنانك ایفای وظیفه‌لری قدرت مالیه‌لریله متناسبدر ظن اولنور . اویله دکلمی؟ فقیر اولان باباو آنا کندی اولادینه البسهٔ فاخره کیدیروب اطعمهٔ نفیسه یدیره‌مزآ؟ ثروتنك کفایتنه کوره کندیسی نصل بر ایچر کینور قوشانور ایسه اولادینی دخی اونسبتده اعاشه ایدر .

اما بعض پدرلر وارایمش که برحس خودکامانه
ایله عزت نفسلرینه مغلوب ومحکوم اوله‌رق
کندیلری لوقانطه‌لرده اطعمهٔ نفیسه ایله
شکمپرورلك ایتدکاری حالده چوالغی چوجغی
خانه‌سنده چارچور ایله چوپله‌نورلر ایمش .
بویله‌لری پدردکل انسان بیله صاییله‌مایه جغندن
بوجهتی بحثه قاتمقدن استکراه ایله اکتفاایدرز .
بحثمزه اولادنا اکبادنا » یعنی « چوجقلرمز
جکر پاره‌لرمزدر » احتساس پدرانه‌سنه تابع
اولانلر حقنده‌در . ایشته بوپدرلرك چوجقلرینی
حمایه واعاشه‌لری قدرت مالیه‌لریله متناسبدر ظن
اولنوراویله دکلمی ؟ حال بوکه اول باول بوظن
طوغری دکلدر . قدرت مالیه اولسه اولسه
اکسا واعاشه امرنده سوس وظرافت ونفاست
وبلکه ده سفاهت یولنده برتأثیر کوستره بیلور .

لباس دیمك شدائد هوائیه‌دن مدار تحفظ
اولدیغنه وطعام دیمك صرفیات حیوانیه‌نك
وجودده پیدا ایتدیکی نقصانی جبره وسیله
صایلدیغنه نظراً یوقلقدن هلاك اولمایانلرك
کافه‌سی بوحوائجی لزومی درجه‌سنده تسویه
ایدوب طورییورلر دیمکدر . لکن آنالرك
بابالرك اولاد حقنده‌کی وظائف معنویه‌لری
قدرت مالیه‌لریله دکل کندی تربیهٔ فکریه‌لریله
متناسباً ایفا اولنه‌جقدرکه ایشته کوزاوکندن
اصلا آیرلمایه‌جق اولان حقیقت دخی بو
حقیقتدر .

ثروت وسامانك اولادی مادهٔ اعاشه
امرنده برفائدهٔ زائده‌سی اوله‌بیله‌جك ایسه
اودخی اولاد صاحبلرینك تربیهٔ فکریه‌لریله
متناسب اولمق ضروریدر . بودکل برچوق

زنكين بابالر كوردك كه قيش موسمنده اولادينى
كويا حسن اكسا ايچون چفته فانه لالره ،
خرقه لره ، كوركلره ، قاپوطلره غرق
ايدييورلر. ياتدقلرى اوطه لرده ياقوتلى صوبالر
وياخود تپه له مه طولديرلمش مانغاللرايله يكر-
ميدن يكرمى بش درجه يه قدر حرارت
حاصل ايتدكلرى حالده چوجقلرى فانه لالرله
ملبس اوله رق ياتاقلره ياتيروب اوزرلرينه
چفته يورغان ، بطانيه ، فلانده اورتيورلر.
اى بوحال چوجقلرى حسن اكسا وحسن
محافظه عد اولنه بيلورمى ؟ بويله آلشان
چوجقلر هرنه زمان وجودلرى اوزرنده
يكرمى يكرمى بش درجه حرارت بوله مازلر
ايسه اوشورلر . هله سكز اون درجه يه قدر
اينن برصوغوق هواده مدهش خسته لكلره

دوچار اولملری محققدر. هم سکز اون یاشنده
ایکن بویله محـافظه ایدیلن بر وجود اللی
التمش یاشندن صوکره نصل محافظه ایدلملی ؟
حمـاملری بونلره مسکن می ایتملی؟ کذلك
بردکل برچوق زنکین بابالر کوردك که یازمو -
سملرنده اولادینی حسـن محـافظه غیرتیله
کونشه چیقارتمیورلر. ترلهمسون دیهقوشدر-
میورلر.«قورانده‌ر»خلیاسیله‌اسن‌روزکارلردن
اسیر که‌یورلر . برطبیبه صوروالسه محافظه‌نك
یودرلوسنی اصلابکنمزایسه‌ده‌صورمغه‌ده تنزل
ایتمیورلر . چوجنی علی‌الدوام بو یله محفو-
ظیت حالنده بوندیرمق قابل اولورمی ؟ براز
حرارتلیجه کونشده وبرازروزکالیجه یرده
بونلر حقیقةً خسته اولورلر . محفوظیتلرینه
نه‌قدر چالیشلور ایسه اونسبتده جانسز قانسز

قوتسز قالەرق متاعب طبیعیه ومجبوریهٔ بشریه یه
تحمل ایچون دخی قابلیتسز بولنورلر . کذلك
بردکل برچوق زنکین بابالر کوردك که اولادمزی
یسیله یه جکز دیه وقتلی و قتسز طاتلیدن
طوزلیدن چیکدن یشمشدن اللرینه کچن شیلری
چوجقلرك آغزلرینه طقیشدیره طقیشدیره
بیچارەلری صیصقەایدییورلر . دها مینی مینی
یاشلرنده معدەلری اتساعه دوچار اولەرق قرنلری
کوپ کبی شیشیور . بیونلری آرمودصاپی
کبی اینجەلیور . دیشلری چورویوب دوکیلیور .
ای اولادی حسن حمایه واعاشه یه ثروت
وسامانك فائدەسی اولدیمی ؟ بویولده بیویانلر-
دن قادین ارککك پك چوقلرینی طانیورز که
عصبی غیر عصبی مراق و خلجان نوعندن
برچوق خستەلکاره دوچار اولەرق بونلرك

اسبابی اولمق اوزره خاطرلرینه بیك شی كلدیكی
حالده اتساع معده‌دن عبارت بولندیغی خیا-
للرندن بیله كچمیور . « بیلكی » اولمادقدن
صكره معیشت مادیه خصوصنده زنكینلكك
نفعندن زیاده ضررندن قورقولسه استبعاد اولنما-
مق ایجاب ایدر. بروده اوته طرفده فقیرك چول
چاپوت كیوب چور چوپ ایله بسیله‌نه‌رك
اولور اولماز شدائد هوائیه‌یی وظیفه‌بیله
ایدنمكسزین هر درلو حركات جسمانیه وریاضت
بدنیه ایله طوسونلر كبی بیویان چوجقلرینی
كورنجه بونلرك بختیارلقلرینی زنكین چوجقلرك
بختیارلقلرینه فائق بولمقده فكر ونظر اربابی تردد
ایده‌مزلر .

سوز آره‌سنده « بیلكی اولمادقدن صوكره »
دیدك، طوسونلر كبی چوجق یتشدیرن فقیر

پدرلرایله نه‌جش بوجوش چوجقلر یتشدیرن
زنکین پدرلر شو « بیلکی » نقطهٔ نظرندن
مقایسه ایدیله‌جك اولورلرایسه آره‌لرنده بیوك
برفرق کوریلور. اوزنکین پدرلر فقیرلره قیاساً
پك چوق بیلکیچ اولمق اوزره تلقی اولنورلر.
زیرا « قورانده‌ر » نه‌اولدیغنی‌ده بیلورلر مواد
مغذیه نه‌اولدیغنی‌ده ا. حفظ صحته دائر اوقدر
تعبیرلر قوللانورلرکه سوزلرینه باقسه‌کز
کندیلرینی برر یاریم طبیب ظن ایدرسکز.
فقط یاری بچق علمدن جناب حقه صیغنملیدر.
چوقولاتونك مغذی اولدیغنی اوکرنه‌رك هنوز
سوتدن کسیله‌جك چاغی بولان چوجغی
چوقولاتو ایله حسن تغذیه ایده‌جکم دیه
اولومنه سبب اولان بربابا بزم اقربامز میاننده
کورولمشدر. احبامزدن بریسی‌ده انکلیز

اطوارینی طاقنەرق بقەجکدن روزبیفدن بشقه
یمك یاملك غیرتیله برچوق معده وباغرصاق
خستەلکارینه دوچاواولمش ایدی‌ده « حکیم »
عنوانـنـه بحق مستحق اولان برایکی اطبـا
اویچ‌ره‌یی سبزه اکلی مجبور یتنه کوج حال
ایله ارجاع ایده‌بیلمشلر ایدی .

لطائفدن ، فقط استدلال حقیقته خدمت
ایده‌جك لطـائفدن اولمق اوزره یوزلرجه
امثالی نادر اولمایان شـو خلائق عجیبه‌یی نظر
حکمتکزه عرض ایدرزکه اون اون ایکی یاشنه
کلمش اولدیغی حالده بویلری بشر التیشر یاشنده‌کی
چوجقـلرده کورولمك لازم کلن بویلردن
قیصـه‌در . چونکه بیللرجه مدت باجاقلری
آره‌سنه بربوغچه مردار وملوث پاچاوره طو -
لدیرمقدن باجاقلری اکریلمش وا کثراوقاتده

قوجاقدن دوشمدیکی وقوشوب او ینامقدن
منع ایدلدیکی ایچون اعضاسنه انبساط کلمامش
وبناءً علیه کیتدکجه بیویه جکنه کیتدکجه کو-
چولمشدر . قرن شیشمش ، بیون وقوللر
وباجاقلر اینجلمش ، دیشلر دوکولمش ،
جب جیلز برشی اولدیغی حالده سیماسنه
عادتا برقارتلق طوری طاری اولمش. ترسیمه
شایسته ! بوزواللیلر نه‌دن بوحاله کلمشلر ؟
خلقتده بویله شیلر وارمی ؟ بوحال محضا
آنلره باقانلرك بیلکیلرندن نشأت ایتمشدر.
ایشته او بیلکینك دیکر بعض علامتلری حالا
چوجغك اوزرنده کوریلیور . یدی دلیکلی
مائی بونجقلر ، چتال چیتلنبك چوپلری ،
شاب پارچه‌لری ، خرما چکردکندن یاپلمش
نعلینلر ، مسکوك وغیر مسکوك آلتونلر وسائره

وسائره‌یی چوجغك اوسته‌نه باشنه آصمشلر . كویا نظر دكمسون دیه ! اوته طرفده‌سوكلون كبی چوجقلر طورر ایكن نظر بو مخلوقات عجیبه‌یه تنزل ایدرمی ؟

« اویله ایسه چوجقلره نصل باقه‌لم ؟ » می دیدیكز . اوتفصیلاتك یری بوراسی دكلدر . بز بوراده بابالرك آنالرك وظائفی اوزرینه یالكز انظار دقتی جلب ایده‌جكز . اووظائفی فعلاً ومادةً نصل ایفا ایده‌جكلرینه دائر اقتضا ایدن تعلیماتی‌ده زماننده و یرنده و یرمكه چالشه‌جغز .

باباو آنانك اولاد حقنده‌كی وظائف مادیه‌سی بادیء نظرده پك ساده كورینور ایكن بو وظیفه‌یی حقیله ایفا ایتمك ایچون بیلكی‌یه اولان

احتیاج نظر دقتمزی جلبه حقیقةً سزادر .
چوجغه باقه‌جغز ، دکلمی ؟ باقه‌جغمز چوجغك
ماهیت عضویه وروحیه‌سنی اول باول اوکر-
نمه‌دکدن، بیلمه‌دکدن‌صوکره نصل باقه‌جغز؟
شویله وهلةً « برچوجق والده‌سندن یالکز
دیلسز طوغمقله قالمایوب هم کور هم صاغر
طوغار . ذوق ولمس حسلرندن‌ده محروم
اوله‌رق طوغار . بالاخره بونلری مدت
طبیعیه‌لری ظرفنده تدریجاً اکتساب ایلر .
حواس مذکوره‌نك بعضلری پك تیز منبسط
اولورایسه‌ده بعضلری آیلرجه وهمان‌ده‌ییللرجه
مدت‌صوکره انجق تماماً منبسط اوله‌بیلورلر»
دیه‌جك اولور ایسه‌ك‌پك چوق اما پك‌چوق
بابالر بوسوزی ایلك دفعه اوله‌رق ایشتمش
اوله‌جقلرینه شبهه ایده‌میز . اوت بوحقایقه

ذاتاً واقف اولمش بابالر دخی نوادردن دکلدرلر . نه موطلی او بابالره، آنالره که اولادی حقلرنده وظیفهٔ مادیه‌لرینی بیله‌رك ایفـا ایدرلر . نه بختیاردر او چوجقلر که بویله بر چفت آنا و بابانك تحت حمایه‌سنده بیورلر . زیرا وظائف مادیه لرینی اکا متفرع اولان حقایق علمیه و دقایق فنیه‌یی بیله‌رك ایفایه بحق مقتدر اولان ابوین وظیفهٔ معنویه‌لرینی دخی بویله بیله‌رك ایفـا ایده‌جکلری جهتله بونلرك همت و حمایه‌سیله وجود عالمنه آیاق باصان چوجقلر جسماً قوی وسالم اوله‌جقلری کبی روحاً دخی قوی وسالم اولورلرده اویله اقشاملری اورته‌لق قرار . دقدن صوکره کویا طبیعت عالم دکشمش وجهانی بر طاقم ارواح خبیثه استیلا ایتمش کبی شورایه بورایه یالکز چیقه‌مامق وچهارشنبه

قاریسی وغول یبانی وسائر متوهمات قورقو ـ
سندن کوز آچه‌مامق کبی بلیه‌لردن مصـون
قالورلر وبنـاءً علیه حیاتلرینك لذتنی بحق
بولورلر .

اوت ! آنا وبابا وظیفـه‌لرینك ایکنجی
قسمی ده وظائف معنویه ایدی، دکلمی؟ وظائف
معنویه ! وظیفه‌نك بوقسمی حقیقة وظائف
مادیه‌یه اصلا قیاس قبول ایده‌میه‌جك قدر بیوك
ومهمدر .

برازجق دقت ایدیله‌جك اولور ایسـه
کوریلورکه اولاد حقنده‌کی ایلك وظائف مادیه
حیوانات سائره نزدنده دخی مرعی الایفادر.
هم ده بالخاصه والده‌لر طرفندن اوقدر بیوك
برشفقتله مرعی الایفادرکه بعضاً طارلق وقتنده
یاورولرینی طویورمق ایچون کندیلری آجلقدن

اولمك ویاورولرینی قورومق ایچون کندیلری
صوغوقدن طوکمق درجه‌سنده فدا کارلقلو
حیواناتدن بك چوق والده‌لرده کورولمشدر.
هله هیچ بردیشی حیوان یوقدرکه یاوروسنه
هرکیم طرفندن اولور ایسه اولسون تعرض
ایدلدکده دفع تعرض ایچون بتون جسارت
فدا کاریسنی طوپلاماسون ! برعاجز قولو -
چقه‌نك یاورولری اوزرینه برقوجه کوپك
صالدیره جق اولسه اوعاجز طاووق
قنادلریله غاغه‌سیله ، پنچه‌لریله ، کوپکه ،
اوکندیسندن یوزقات قوی اولان دشمنه
قارشو مدافعه‌دن یوزچویرمز . بومثللو
مبارزه‌لرده دشمنك مغدور پنچهٔ تعرضی اولان
یاورولرینك هلاکی آجیسی یورکارینه‌چوکوپ
تلف اولان والده‌لره بیله تصادف اولنمشدر.

عجبا حیوانات سائره‌ده آنا وبابالرك وبا
خصوص آنالرك اولاد اوزرنده برنوع وظیفهٔ
معنویه‌لری‌ده بوقمیدر؟ وظیفهٔ معنویه‌که اربابنی
بوعالم معیشتده بختیار وبنی نوعی میاننده
ممتاز ومعتبر ایده‌جك شیلری اوكرتمكدر ،
بونك برقسمی بردرجه‌یه‌قدراولسون حیوانات
سائره‌ده دخی وار اولدیغی حكمادن پك
چوقلرینك نظر دقتلرینی جلب ایتمشدر .
خانه‌لرمزده اوجی بركدینك برفندق فاره‌سی
طوتدیغنی وآنی بردن بره اولدوره‌میوب
یاوروسنك اوكنه صالی ویره‌رك فاره‌قاچمق
ایسته‌دكجه یاوروبه حمله‌لر ایتدیردیكنی پك
چوق دفعه‌لر كورمشزدر . عجبا كدینك
بوحركتی عادیجه براویونجاقمیدر ؟ بوكا البته
احتمال ویره‌مزسكز . بواویونجاق دكل ، بر

تعلیمدر. کندی یاورو سنه آوجیلق اوکرتیور.
او بیلورکه کدیلر عالمنده مدار تمیز آوجیلقده در.
حیواناتده بویولده کی احوال پك چوق
کوریلیور. اکلاشیلیورکه اولادینی اعاشه
وحمایه صورتنده کی وظیفهٔ مادیه‌دن ماعدا
تعلیم وتربیه صورتنده برده وظیفهٔ معنویه ــ
قابلیت حیوانیه‌لرینك مساعده‌ی درجه‌سنده ــ
بعض حیواناتده دخی واردر. حیواناتك
اشرفی اولدیغمز حالده بووظیفه‌نك نوع بشرده
بولونمامسی خیاللردن بیله کچه‌مز.

کتابلرده غزته‌لرده تربیهٔ اطفاله دائر
نه‌قدر کورلشیلر اوقومشسکزدر. بونلرك
اك چوغنده اطفالك ایلك مکتبی، ایلك تربیه
خانه‌سی آغوش مادر اولدیغی سویله‌نور.
بوسوز یا کلش دکلدر. فقط اووظیفه یالکز

والده‌یه منحصر اولمقله قالماز . واقعا حضانت
یعنی چوجغه باقمق شرعاً والده‌لره تعیین اولنمش
بر وظیفه‌در . ارکك چوجقلر یدی وقز
چوجقلر طقوز یاشلرینه گلنجه‌یه قدر تربیه‌لری
والده‌لره تخصیص بیورلمشدر . والده وپدر
یکدیگرندن مفارقت ایتسه‌لر اولادك حضانتی
شرعاً والده‌یه تودیع اولنوب پدر بوکا مخالفت
ایده‌من . ارکك اولادی آنجق یدی وقز
اولادی دخی طقوز سنه والده‌لری یاننده
قالدقدن صوکره کندی تحت تربیه‌سنه آلمق
حقنی قازانمش اولور . بوبویله‌در اما والده
کندیسی نه‌قدر تعلیم وتربیه کورمش ایسه
اولادینه دخی آنجق اوقدرینی اوکره‌تهبیلور .
پداغوقلردن یعنی تربیهٔ اطفال حکمتی آرایان
مدققلردن پك چوغی دخی بو حقیقتی نظر

دقته الەرق « ایی اولاد یتشدیرمك ایچون
ایی والدەلر یتشدیرملیدر » دیمشلر .
اما ایی والده اولەرق یتشدیریلەجك مخلوقلر
دخی اوصورتده یتشدیرلمزدن اول ینه اولاد
دکلمی ایدیلر ؟ ایی والدەلر هرحالده ایی تربیه
اولنان اولاددن یتشدیریلەبیلوب اولادك ایی
تربیەسی ینه ایی یتشدیرلمش والدەلره متوقف
قالمق بردور باطل تشکیل ایدر . شوصورتده
تحقق ایلرکه اولادك تعلیم وتربیەسندن عبارت
بولنان وظیفهٔ معنویه والده قدر وبلکه آندن
زیاده وترقیات مدنیه نقطهٔ نظرنجه والدەلردن
اقدم پدرلره عائددر . هرملتك تاریخ ترقیسی
اثبات ایدرکه هرزمان ودنیانك هریرنده
شهراه ترقی‌یه قادینلردن اول ارککلر آیاق
آتمشلر واوشهراه سعادتده قادینلری دخی

یدوب ، سوروكله‌یوب كوتورمشـلردر . مع
هذا قادینلره بویولده‌كی دلالتـده هرملتـك
رجالی ینه تمامیله موفق اوله‌مامشـدر . زیرا
تاریخ بزه برچوق مترقی‌ومتمدن ملتلركوستر-
یوركه آنلرده بیكلرجه مشاهیر رجالك شان
وشهرت موفقیاتی اخلافه یادكار قالدیغی حالده
نسوانندن هیچ بریسـنك نامی بیله قالمامش
وبعضلرنده آزچوق برنام براقه‌بیلن نسوانك
مقادیری رجاله نسـبتله یوزده وحتی بیكده
بره بیله واره‌مامشدر . بوندن یوز سنه اول
روس ادیب مشهوری پوشكین روس قادینلر-
ینك اوقویوب یازدقلری زمانی كیمسه كوره-
میه‌جكنی درمیـان ایله‌یور ایدی . حال بوكه
روسیه‌نك برقاچ یوز سنه‌لك برتاریخ ترقیسی
بولنـوب آنده یوزلرجـه رجال مشهوره‌نك

اسلامیسنه تصادف اولنیور ایدی . هر ملت
بویله در . الیوم قادینلرینك دخی ترقیاتی
غبطه مزی تحریك ایدن ملل متمدنه نك
کافه سنده رجالك ترقیسنه نسبتله نسوانك
ترقیسی پك کیروده در . آلمانیا وفرانسه
وانکلتره وآمریقاده هنوز پك یقین بر زماندن
بری قادینلردن طبیب آووقات ورسام کبی
اهل هنر یتشمکه باشلادیغنی کورییورز . لکن
بر قادین طبیبك ویاخود آووقاتك ارککلر
درجه سنده کیف مایشاء اجرای صنعت ایتمه لرینه
تمامیله مساعده اولندیغنی هنوز کوره میورز .
آووقات شهادتنامه سنی حائز اولان ارککلر
ایچون دعاویده وکالتدن ماعدا حاکملك مواقعی
دخی آچیق اولدیغی حالده ینه اویله بر آووقات
دیپلومه سنی حائز اولان قادینلرك حاکملك

دکل آ دعاویده وکالتلرینه بیله مساعده اولنما-
یور . رجالدن اولان اطبایه قادینلرك هرنوع
خستهلکلرینك تداویسی ایچون مساعده
اولنـدیغی وبونلر ابهلك بیله ایتدکلری حالده
قادینلردن اولان اطبایه ارککلرك هرنوع خسته
لکلرینی تداوی ایتمهلری ایچون مساعده
ویرلمیور . پوسته وتلغراف وشمندوفر اداره-
لری کبی یرلرده بعض خدمتلرده قادینلر
استخدام اولندقلری حالده رأس اداره‌یه تقرب
بیله ایده‌میورلر .

مکاتب ومدارسده اشاغیکی صنفلر ایچون
شمدیلرده ایجه چوق معلمه یتشدیکی حالده صنوف
عالیه ایچون هنوز بیوك معلمه‌لر استخدام
اولندیغی هیچ برطرفدن خبر النه‌مایور .
اوروپا وآمریقا مللمترقیه‌سی یوزلرجه سنه‌دن

بری ترقی‌یه و بو میانده اولادذکور ایله برابر
اولاد اناثی دخی تربیه و تعلیمه بیوك بر قدرت
وفداکارلق ایله غیرت ایتدکلری حالده
ایش بویله اولور ایسه شهراه ترقیده انلرك
قطع ایتدکلری مراحلی هنوز قطع ایتمامش
اولان خلق نزدنده قادینلرك مرتبه‌سی نه‌دن
عبارت اوله‌جغنی تأمل وملاحظه اوقدر
کوچ اوله‌ماز .

حقیقت بوملل مترقیه نزدنده قادینلرك
کمالات ذهنیه وروحیه‌سنه امنیت واعتماد هنوز
اوقدر آزدرکه نوع بشرك بر نصف جمیلنی
تشکیل ایدن بو صنفدن نصف دیکرینك حوایج
معنویه‌سنه حسن خدمت واوخدمتده مو-
فقیت بکلنمك شویله طورسون یالکز کندی
صنفلری حقنده بیله کفایتلری تسلیم اولنه‌مایور

بونلر برصباوت دائمه حالنده تصور اولنيورلر .
صنف ذكورك حائز اولديغى حقوق مدنيه نك
برچوغندن صنف نسوان محروم براقيليور .
شوصوك سنه لرده قادينلرده كوريلن ترقيات
نسبيه يى نظر انصافه آلانلر نوعيت بشريه نك
شوايكى نصفى، شوايكى صنف آره سنده كو-
ريلن بوقدر بيوك فرقى بكنه ميه رك نسوانك
حقوقنى برازجق اولسون آرتديرمغه چالشيورلر
بوغيرتده بولنانلره « فه مينيست » دنيليور .
بونلر لسانلريله قلملريله حقوق نسوانك
تزييدى لهنده نشر افكار ايديورلرده
مدنيتك اركان اصليه وقديمه سندن اولان
خرده انديشان عقلا بونلرك اوكوزل وحقلى
سوزلرينه همان هيچده حوالهٔ سمع قبول
ايتميورلر ! لكن مسئله نك بوجهتى بزم

بحثمزك خارجنده‌در . بز بحثمزك خارجنه
چیقمایه‌لم :

اولادك تربیهٔ معنویه‌سنه آنالر قدر ،
حتی نسوانده هنوز بوقابلیت اولمایان خلق
وفامیلیالره کوره آنالردن اول وانلردن زیاده
بابالر بورجلیدرلر . زیرا بویله اولان خلق
وفامیلیالر نزدنده — اوجه‌دخی بیان اولندیغی
وجهله — قادینلر برصباوت دائمه حالنده
تصور اولنه‌جقلرندن انلرك اولادی تربیه
ایتمه‌لری شویله طورسون کندیلری دخی
ارککلرك نظارت مربیانه‌لرینه محتاج
قالیورلر .

ایی اما بابالر عائله خلقنك ارزاقنی قازانمغه‌می
چالشسونلر ، یوقسه اولادینی واولادایله برابر

قادینلرینی ده تربیه ایله می اوغراشسونلر؟

واقعا بو مسئله انظار دقت واهمیتی جداً دعوت وجلب ایده جك مسائلدندر . زیرا قانون خلقتده ایکی ال برباشه خدمت ایچون مکلف اولدیغی حالده هرملتك قانون معیشتنده ارککك ایکی الی کندی بریاشندن ماعداده‌ها برچوق باشلر ایچون چالشمق مکلفیتی آلتنه کیرمشدر . بوکا ضمیمةً برده تربیه وظیفه‌سی ارککلره حصر ایدلمك لازم کلورایسه نوع رجال استعفایه قدر مجبوریت آلتنده صو قولمش اولور . ارباب تدقیق بونی ده دوشونمشلر ، بونك ایچونده برچوق یوللر بولمشلر . بولدقلری یوللرك الك قدیم زمانلردن بری الك ایشلکی مکتبلر اولمشدر .

مکتبلر ! بر سرنامه که آنك آلتنده جلدلر

طولديره بيله جك ملاحظات ومقررات طوپلا-
نه بيلور . ذاتاً طوپلا تمشـدرده ! فی الحقيقه
جلدلرده طولديرمشلر! سزه « مكتبلرك لهنده
بولنانلر قدر عليهنده بولنانلرده واردر » ديه-
جك اولور ايسه‌ك شاشـارميسكز ؟ مكتبلرك
عليهنده ستونلر طوليسى يازى يازانلره نه نظرله
باقارسكز ؟ بوكبى شيلرده دوچار حيرت اولوب
قالمامليدر . بر شـيئك لهنده بولنـانلر نه‌دن
طولايى حكم ويردكارينى اكلامدقجه او شيئك
لهنده سويله‌نن سوزلره قاپلمقده صافدرو-
نلقدر عليهنـده سويله‌ينلرك نه‌دن طولايى
او حكملرى ويردكارينى آرايوب طـارايوب
اكلامـه‌دن آنلره قاپلمقده . بز بورادە
مكتبلرك عليهنده سويله‌نن سوزلرى مسكوت
عنه براقه‌جغز . زيرا او سوزلرى سويله‌ينلر

كنـدى مكتبلرینی اویولده کی انتقـاداته ،
او صورتده کی مؤاخذاته لایق کوردکاری ایچون
سویله مشـلردر . او احوال سیئه ایسه بحمده
تعالی بزم مکتبـلرمزده هنـوز اوچ بیـله
کوستره مامشلردر . بناءً علیه سیئات مذکوره یی
هیچ ده بیلمامك انلری اوکرنمکدن اولادر .
« عارف اولماز کیم بیلور دنیا ومافیهانه‌در . عارف
اولدر بیلمه‌یه دنیا ومافیها نه‌در » بیتنك صدقی
ایشته بویله سیئات عالم جهتنه عائددر . اوفنا ـ
لقلری اوکرنمامك بیلمامك عین عرفاندر .

مکتبلر اوت تربیهٔ اطفال ایچون بولنان
یوللرك الك قدیم زمانلردن بری الك ایشـلکی
مکتبلر اولمشلردر . انسانلرك الك چوغی آنجق
کنـدی حوائج مادیه ومعنویه‌لرینـه لزومی
اوله‌حق قدر تعلیم ایدرلر . بشقه‌لرینه دخی

اوكرته‌جك قدر قوت پك آز كيمسه‌لرده
بولنور. بناءً عليه ملل متمدنه انسانلردن بر
قسمنى تعليم وتربيهٔ اطفاله مأمور اولمق اوزره
آييرمشلر . بونلره تربيه وتعليم قدرتنى حاصل
ايتديره‌رك بعده كنديلرينى بووظيفهٔ مهمه
ومقدسه‌يه تعيين ايتمشلر. بوحالده معلملر اولاد
حقنده وظائف معنويه‌نك ايفاسى ايچون
پدرلرك وكيللرى اولمشلر . پدرلر يالكز
عائله‌لرينك مدار اعاشه‌سنى قازانمق مجبوريتى
التنده قالمشلر. مع هذا مكتبلرك كشاديله پدرلر
حق ووظيفهٔ تعليمدن تجريد ايدلمامشلر .
تعليم اولاده قدرتى اولانلر ينه ترجيحاً
كندى اولادينى كنديلرى تربيه حتى محافظه
ايتمشلر . ارباب تدريس توكيل ايدلدكلرى
وظيفهٔ مهمه‌يى ايفايه هم بحق مقتدر وهم ده

جداً ساعی اولورلر ایسه وظیفه‌لرندن منتظر
اولان نتیجه‌نك تماميله حصوله كله‌جكنه شبهه
يوقدر . مكاتب عموميه هر نرده لزوم ولایق
درجه‌سنده تنظیم ایدلمشلر ایسه اوراده معارف
وانك ضمننده تربیهٔ مدنیه دخی ترقی ایتمشدر .
اما مكاتب عموميه‌نك لزوم ولایق درجه‌سنده
تنظیمی مسئله‌سی زیاده‌سیله جالب نظر اهمیتدر .
مكتبلرك یالکز وجودی آنلردن منتظر اولان
نتیجه‌یی تامین ایده‌مز . ازجمله ایشته بزده
عصرلردن بری مكاتب ابتدائیه موجود ایدی
اما بونلردن شمدیکی مكاتب جدیده قدر
استفاده اولنه‌بیلورمی ایدی؟ تحقق ایدیورکه
مكاتبك تنظیمی دیمك بونلرده تعلیم وتربیهٔ
اطفاله بحق مقتدر اوله‌بیله‌جك معلملر وانلرده
بو وظیفه‌یی ایفایه صالح واسطه‌لر بولنمق دیمكدر .

نانكورلر بيله انكارنده دوچار حيا اولمق
لازم كلوركه بر زماندن برى بزده مكاتبك
تنظيمى امرنده برچوق همتلر وعنايتلر بذل
وبى دريغ بيوريليور. بوكونكى كونده كرك
مسلم وكرك غير مسلم اطفال عثمانيه‌نك تعليم
وتربيه‌لرى ايچون كرك طرف حكومت سنيه‌دن
وكرك عائد اولدقلرى اوقاف ايله برده جماعتلر
طرفنـدن صرف اولنان پاره‌لر جمع ايدلسـه
معارف وتربيهٔ عموميه ايچون بز عثمانليلر الك
زياده مصرف اختيـار ايدن ملتلردن عـد
اولنورز. بو همتلرك بوغيرتلرك الحق فائده‌سى
دخى كوريليور . اليوم خلقمز نزدنده اوقو-
مق يازمق كركى كبى منتشر اولمشدر . زيرا
شهر وقصـبه‌لرمزدن ماعدا كويلرده وهنوز
باديه‌لرده كزن عشيرتلرده بيله پيدرپى مكتبلر

آچلمش و ریاندن‌ده آچلمقده بولنمشدر .
بوندن اون‌بش یکرمی سنه‌اول خدمت‌عسکریه
ایچون اسملرینه قرعهٔ شرعیه اصابت ایده‌رك
قشله‌لره کلن افراد مکلفه آره‌سنده اوقومق
یازمق بیلنلر عادتا نوادردن اولدقلری حالده
شمدیلرده بعض ولایتلرك قرعه افرادی
میاننده همان یوزده سکز اون‌قدرینك قرائت
وکتابته مقتدر اولدقلری چشم شکران ایله
کوروله‌کده‌در . لکن بوهمم‌وعنایاته منتدارانه
وقدرشناسانه تشکرله برابر بوکون تعلیم‌وتربیه
ایچون لازم کلن اسباب تماميله تدارك ایدیلوب
تمشدردیه حکم اولنه‌بیلورمی ؟ ترقیٔ معارفه
ایدیله‌جك خدمت آرتق قالمدیغنه قناعت
ممکنمیدر ؟

بوقناعت بزم ایچون دکل آ اوروپا

وآمریقانك یوزلرجه سنه‌دن بری بو یولده
چالشه کلمکده بولنان ملتلری ایچون بیله ممکن
اوله‌مایور . آنلر بیله حالا چالشیورلر . تعلیم
وتربیه‌یی دها زیاده تسهیل وتسریع یوللرینی
آرامقدن بر آن خالی قالمایورلر . رسمی وخصوصی
برچوق تدریسخانه‌لری وبونلرك کونا کون
پروغراملری واوپروغراملری موجبنجه تعلیم
وتربیه ایچون بیك درلو کتابلری نمونه قوللقسیو -
نلری فلانلری بولندیغی حالده یکیدن یکی یه
درسخانه‌لر وپروغراملر واو پروغراملر
موجبنجه‌یکی کتابلر تصور ایده‌رك بو امرخیرك
اربابی مسابقه‌یه چیقیشیورلر . شوسطرلری
یازدیغمز صیره‌ده پارسده طبع اولنان فیغارو
غزته‌سنك ۲۰ اغستوس سنه ۱۸۹۹ تاریخلی
نسخه‌سنده « مستقبلك اصول تعلیم وتربیه‌سی »

سرنامه‌سیله برمقاله اوقودق‌که تعلیم وتربیه‌یی
مادهٔ برقات دها تسهیل وتسریعه چالشان
برفرقهٔ جدیده‌نك مساعیسنی انتقاده دائردر.
شمدیلرده برطاقم چوجق تربیه‌جیلری
چوجقلرده بیلکی پیداسنه « ریاضت ذهنیه »
ووجودلرنده متانت واوضاع وحرکتلرنده
حسن ومقبولیت پیداسنه دخی « ریاضت
بدنیه » تعبیر ایده‌رك معلومات پیداسی ایچون
بیلمز توکنمز کتابلر تدریسیله چوجقلری
اتعابدن ایسه کتابلردن اله جقلری معلوماتك
الك چوغنی باغچه‌لرده، اورمانلرده، طاغلرده
نهرلرده، دکزلرده، کویلرده، قصبه‌لرده،
حتی ممالك بعیده‌ده، قشلالرده، قلعه‌لرده،
کمیلرده والحاصل معلومات بشریه‌نك تعلقکاهی
اولان هریرده کزدیروب کوره کوره

اکتساب ایتمه‌لری جهتنی ترجیح ایله‌مکده بولنمه‌لریله بویولده‌کی تعلیم وتدریسک اسکی اصوله ... امادقت ایتملی ! آرتق آنلرجه « اسکی » عد اولنان وبزجه‌هنوز باشلانمامش بولنان اصوله نسبتله نافعمی یوقسه مضرمی اوله جغنی انتقاده دائردر .

نه‌حاجت ؟ معارف عمومیه امرنده بوغیرت حکومت سنیه‌مز نزدنده دخی موجود ومشاهددر . صیق صیق یکی قومیسیونلر تشکیل ایدیله‌رك درس پروغراملری یکیدن یکی‌یه تدقیق اولنمایورمی ؟ علوم شتایه دائر موجود اولان کتابلرك کیتدکجه دها ایپلرینی تدارك ایتمك ایچون چاره‌لردوشونلمیورمی ؟ بوخدمت نفع عمومی‌یه عائد خدمات حقیقیهٔ ترقی پرورانه‌دن اولدیغی ایچون بونده کندیسنی

آزچوق ارباب کورنلر قدرتلری یتدیکی قدر
معاونت فکریه وقلمیه‌ده بولنیورلر. بونلرك
شوغیرتلری طرف حکومت سنیه‌دن تحسین
اولنیور . ارباب خدمت رتبه‌لرله نشانلرله
تلطیف بیورلدقدن ماعدا میدانه قویدقلری
اثر قبول اولنورسه مکافات نقدیه ایله دخی
تلطیف بیوریلیورلر. ایشته بوهمتلر، بوغیرتلر
اولادك تربیهٔ معنویه‌سی امرنده پدرلره عائد
اولان وظائفك ایفاسنه توکیل ایدیلان مکتبلرینی
او وظیفهٔ مهمه ومقدسه‌یی بحق ایفایه مقتدر
اوله‌بیله‌جکلری درجهٔ مکملیته ایصال ایچون
التزام بیوریلان همم وعنایات معارف پرورانه‌
دندر . طوغریسی عظیم تشکر اولنور . بزم
غیرت عاجزانه‌مز دخی من غیرحد بو اثره
اقتفادن عبارتدر .

اوت بابالرك آنالرك چوجقلرینه قارشـو
اولان وظائف معنویه‌لرینی ایفا امرنده مکتبلر
آنالرك بابالرك وكيللريدرلر . بو نقطهٔ نظردن
مكتبلر وباخصوص ليلى مكتبلر برعائلهٔ معنويه
حكمنی الورلركه مديرلر معلملر مبصرلر فلانلر
اوعائله‌لرك بابالرى آنالرى ولالالرى فلانلرى
حكمنی الوب شاكردان دخی بونلرك
چوجقلرى مخدوملرى اولمق صورتنی آلورلر
ليلى مكتبلرك يعنی انلر درونلرنده كی خلقك
بويله برعائلهٔ معنويه تشكيل ايتملرى اوقدر
طوغريدركه تعطيل زمانلرنده شاكردلر
اصل عائلهٔ طبيعيه‌لرى نزدينه كلدكلرى وقت
عادتا مسافر صورتنده كلمش اولورلر.
مكتبلرك بودرلوسى اوقدر نافع ومهمدركه
خلقك تربيهٔ عموميه‌سنی صورت مطلوبهٔ

جدیده‌یه تحویل ایچون بوندن بشقه چاره
یوقدر دینلسه مبالغه‌یه حمل اولنه‌ـ
ماز . زیرا یالکز نهاری اولان مکتبلر
چوجقلره علم تحصیل ایتدیرملك حصوـ
صنده بیله لایلیلر درجه‌سنه وارەمیه جقلری
محتاج تفصیل اولمایوب هله تربیه‌یه هیچ‌ده
خدمت ایده‌میه جکلری مستقلاً بر تتبعه
لایق مسائلدندر. صباح اقشام اوچر دوردر
ساعت مکتبده بولنمق ایله بر چوجق باباو جاغنده
کوزلری آچیله‌لیدن بری آلمش اولدیغی تربیه‌یی
مکتب تربیه‌سنه تحویل ایده‌من. او ساعتلر ظرفنده
معلملر چوجقلره تربیه‌یه دائر بر چوق
وعظلر نصیحتلر ویررلر ایسه‌ده بونلر قرائت
وکتابت تعلیمی خصوصنده‌کی تعریفلر کبی
چوجقلرك بر قولاغندن کیروب دیکرندن

چیقارلر . یك جزؤی بر یر طوتمش اولسه‌لر
بیله چوجقلر خانه‌لرینه عودتلرنده فامیلیا
احوال عمومیه‌سی میانه قاریشه‌رق انلری
بالکلیه اونوتورلر . عائله‌لر چوجقلری تربیه‌یه
صالح بر حالده دکل ایسه‌لر واقعا مکتبلرك
آنلره وکالتی ضروریات قطعیه‌دندر . او حالده
نهاری مکتبلرك بیله چوجقلره ویره‌جکلری
آز چوق تربیه البته کمال منتله تلقی اولنور . اما
ایش مکاتب عالیه درجه‌سنه وارنجه بتون بتون
بشقه‌لاشور .

مکاتب عالیه‌نك ایده‌جکی نه تعلم نه ده
تربیه فامیلیالر نزدنده ممکن ومیسر اوله‌ماز .
ذاتاً مکاتب ابتدائیهٔ نهاریه‌نك تعلیم وتربیه‌
لرینك بحق ایفاسی بیله هر پدر ووالده‌یه
میسر اوله‌مایوب بوکا مقتدر اوله بیله‌جك

آنالردن بابالردن متشكل عائله‌لر انسانلرك
اك بختيار قسمندن عد اولنمليدرلر . ايش
معارف عاليه‌يه طيانجه تعليم و تربيه‌نك
اودرجه‌سى آنالرك بابالرك قدرتلرينك ده
خارجنه چيقار صلاحيتلرينك ده ! معارف
عاليه شاكردانى عمرلرينك اوچاغلرينه
واصل اولمش آدملردركه بونلر آرتق « آنا بابا
قوزيسى » عد اولنه‌مازلر. بلكه هيئت اجتماعيه
اعضاسيدرلر . هيئت اجتماعيه ايسه عائله‌لردن
متشكل بر هيئت دكلمى ؟ عائله‌لرده ذمام
حكومت پدرلرك النده بولنوب اولادك
تربيه‌سى اوزرنده‌كى وظيفه ايسه انلك هم
وظيفه‌سى هم ده حقيدر . امابوحق وبو وظيفه
اولادك طفوليت و صباوتلرى هنكامنه
مخصوصدر . چوجقلر او چاغلرى كچوب ده
معارف عاليه ايله اشتغاله احتياج كوره‌جكى

یاشلره واردیغی زمان آرتق کندی عائلهٔ
طبیعیه‌سندن چیقوب « اهالی » دینلن اوبیوك
عائلهٔ معنویه‌یه داخل اولمش و « حکومت »
دینلن اوپدر سیاسی و معنوینك حق تعلیم
وتربیه‌سی التنه کیرمش اولور . اوپاشـدن
صکره چوجقلرك اکمال تعلیم وتربیه‌سی وظیفه‌
سی ده حقی‌ده اوپدر معنوی وسیاسی‌یه انتقال
ایتمش بولنور . بوسببدندرکه دولت شاکردانی
مکاتب عالیه‌ده اسکان والباس و اعاشه
ایدر . بناءً علیه دولتك سایهٔ لطف پدرانه
سنده یتشمش اولان شاکردان دخی بوحس
شکران ومنتله دولتنه خدمت ایتمك مجبوریتی
التنده بولنور .

معارف عالیه‌نك « اعدادیه » و« انتهائیه »
دیه ایکی قسمه آیریلان ایکیسنده دخی شاکر-
دانك عائلهٔ طبیعیه‌لرندن تفریق ایدیلوب داخل

مكتبده اسكان واعاشه‌لرينه جهانك هر طرفنده
لزوم قطعی کورلمشدر. « ابتدائیه » و « رشدیه »
قسملرينه منقسم اولان معارف ابتدائیه‌ده بیله
اطفالك عائلهٔ طبيعيه‌لرندن بالتفريق مكتبلری
داخلنده اسكان واعاشه‌لری دخی بك چوق
یرلرده ضروریاتدن عـد اولنمشدر یا ؟ فقط
معارف عاليه‌جه بو حكم عموميدر . هله مسالك
عسكريه‌ده استخدام اولنه‌جق كنجلر ايچون
بوندن بشقه طريق تعليم بولنه‌مامش و بو صورت
تعليمه هيچ بر كيمسه اعتراض ايده‌مامشدر .
بر كنج آدم بر ضابطك مكتبلرده تحصيل ايتديكی
علوم وفنونی كندی خانه‌سنده بر صورت
خصوصيه‌ده تحصيل ايده‌جك اولسه بر « عالم »
عد اولنه‌بيلور . فقط ممكن دكل بر « عسكر »
عد اولنه‌ماز . عسكر اولمق ايچون نظاميه

قشلالری بر « عملیات مکتبی » اولدیغی کبی
مکاتب اعدادیه وحربیهٔ عسکریه دخی هم
نظریاتی هم عملیاتی جامع مکتبلردر . اوراده
حیات ومعیشت عسکریه داخلنده سنه‌لرجه
یاشاملی که طبیعت عسکریه بوشا کردلر ایچون
طبیعت ثانیه حکمنی آله بیلسون .

فقط ایشک بو معارف عالیه جهتی بزم
دائرهٔ اشتغالمزك بالکلیه خارجنده‌در . شمدیکی
حاله کوره معارف ابتدائیه بیله بزم بحثمزدن
خارجدر . بزم شمدیلك میدان اشتغالمز نره‌سی
اوله جغنی بیلورمیسکز ؟ چوجقلرك طفولیت
صحیحه‌سی چاغی ! چوجقلری مکاتب ابتدائیه‌یه
قاچ یاشنده ویروسکز ؟ اسکیلرك برسوزینه
کوره عمرندن درت سنه ودرت آی ودرت
کون کچدکدن صکره‌می ؟ بوعادته رعایت ایدنلر

اولادینك او یولده كی مروتنی كورمكده
استعجال ایله ینلردر. اویله یا؟ دوكون یاپیله جق،
آمین آلایلری ترتیب اولنه جق، قز اولسون
اوغلان اولسون چوجق التونلره اینجولره
الماسلره مستغرق اولدیغی حالده آته ویاخود
عربه یه بندیریلوب الهیلر ایله آمینلر ایله مكتبه
كوتوریله جك، لقمه‌لر پلاو زرده‌لر اطعامی
وعطیه‌لر توزیعی ایله بدأ رسمی اجرا اولنه جق،
ابوین ایچون بو آز مروتمیدر ؟

بوحقیقةً برمروتدر اما بزی مشغول
ایدن وظائف معنویه بحثنده هیچ بر تعلقی
اولمایان مروتلردندر. ولو سلم درت بچق
یاشنده چوجغی مكتبه ویرمك حالا بوكونكی
اصول معارفمزجه دخی مقتضی فرض اولنسون.
اویاشده قدر عجبا بز چوجقلرمزه نه اوكرته‌-

بیلیورز ؟ بزجه چوجقلرك هیچ اولمازایسه
التی یاشنی اکمال ایتمه‌لرندن اول مکتبه
باشلاتلمامه‌لری قطعیاً لازم کله‌جکدر. اوباشه
قدر چوجقلرمزه عجبا نه اوکرته‌بیله‌جکز؟
بر چوق ارباب تجربه‌نك حکملرینه کوره
چوجق انجق سکز یاشنی اتمام ایتدکدن صکره
مینی مینی برشـا کرد اولمق استعدادینی اتمام
ایده‌بیله‌جکدر. یا اوباشه قدر فامیلیامز نزدنده
حفظ اولنه‌جق چوجقلره نه‌لر اوکرته‌بیلورز؟

شو سوزلرمز ایچنده هنوز درت بچق
یاشنده‌کی چوجغه نه‌لر اوکرته‌بیله‌جکمز سؤالی
احتمال‌که نظر استغرابکزی جلب ایتمشدر .
واقعا برچوجق آنادن طوغدقدن صوکره
ایکی یاشنی اتمـام ایتمکسزین حواس باطنه‌سی
شویله طورسون خواص خمس ظاهره‌سی بیله

بحق کسب قوتله تکمل وتمم ایده میه جکی
بك چوق تجارب مادیه ایله ثابت اولمش ایسه ده
شو مدت ظرفنده بیله چوجقلر پداغوژی
احکامی داخلنده تربیه ایدیلورلر ایسه اویله
بر صورتده حاضرلنمش اولورلرکه اوچنجی
یاشی ایچنده برچوق شیلر اوکرنه بیله جکلری
کبی دردنجی یاشی ایچنده اوکرنه جکلری شیلر
جدیتلرینی دخی ایجه آرتدیرمش اولورلر .
بحثمز درت بچق یاشنده کی برچوجغه مخصوص
ومنحصر قالسون ده اویاشده کی بر چوجغك
نه لر اوکرنه بیله جکنی شویله جه سطحیاً اولسون
بر دوشونه لم . هم بزم تعلیم ایتمکلکمز ایله
دکل اصل کندی سعی وغیرتنك ثمره سیله
درت بچق یاشنده کی برچوجغك نه لر اوکرنه
بیلمکده بولندیغنی نظر حکمته براجمال ایده لم :

درت بچق یاشنه قدر برچوجق اولا بر
لسان اوکرنیور . سز چوجقلرك لسان
اوکرنشلرینی کندیلرینك برسعی مخصوصلری
ثمره‌سی اولدیغنه قانع اولمق ایسته‌میانلر
دنمسکز؟ چوجق لسانی کندیسی اوکرنمیوب
لسانی انلره اطرافلرنده بولنانلرك اوکرتد-
کاری حقنده‌کی فکره‌می تابعسکز ؟ واقعا
اهالئ تدقیقدن برقسمی دخی بوفکرده‌درلر .
مدعالرینی اثبات دخی ایدرلر . بر چوجق
یالکز قالسه هیچ برلسان اوکرنه‌میوب عادتا
دیلسز قاله‌جغنی ودیلسزلرك ذاتاً صاغر
اولمه‌لرندن طولایی کندیلرینه تعلیم اولنان
تکلمی ایشتمه‌دکاری سببیله لسان اوکرنه-
مدکارینی درمیان ایدرلر . هله بوبابده برنمونه
کوسترلرکه حقیقةً شایان حیرتدر . اونمونه

فرانسه‌ده براورمانده بولنمش اولان بر وحشی
چوجقدر . بوچوجق نصلسه پك كوچك
یاشنده ایكن فامیلیاسی نزدندن غیبوبت ایده‌رك
براورمانده كندی كندیسنه بیومش . هم ده
حال وحشت ایچنده بیومش . یاپراقلردن
اوتلردن كوكلردن بیوب قایناقلردن دره‌لردن
ایچر ایمش . چیرچپلاق كزوب قیشیك شدتلی
صوغوقلرینه قارشو دخی كندیسنی طوپراق
ایچنه كومر ایمش . جوار كویلیلره تصادف
ایتدكجه كمال توحشله قاچار كیدر كویلیلر
ایسه بو وحشی چوجقده بشریت فوقنده بر
خاصیت توهم ایده‌رك ایلیشك ایتمزلر ایمش .
نهایت بوچوجغك موجودیتی خبر آلنه‌رق
صورت منتظمه‌ده برصید ترتیبیله طوتدیرلمش .
هیچ برلسان ایله متكلم اولمادقدن فضله یالكز

طوغریدن طوغری‌یه محتاج اولدیغی شیلردن
بشقه اشیا حقنده دخی هیچ برفکر پیدا
ایتمامش . بوچوجنی مدنیلشدیرمك امرنده
مساعینك کافه‌سی ثمره‌سز قالمش . بونلر
طوغریدرلر. فقط لسانی کندی اطرافلرنده
بولنانلرك اوکرندکاری حقنده‌کی سوزکزی
جزؤیجه تعدیل ایده‌جکز . دیکر برچوق
ارباب تدقیق چوجقلرك لسانی کندی اطرا-
فلرنده بولنانلردن کندی دقت مخصوصه‌لری
ثمره‌سی اوله‌رق اوکرندکارینی اثبات ایدییورلر.
دییورلرکه : چوجق هرکسك دیدکارینه
دقت ایده ایده اشیانك اسامیسنی اولا اوکر-
نورده صوکره آنی مقتدر اولدیغی قدر
سویله‌مکه باشلار . هنوز سویله‌یه‌میان چوجق
بردرجه‌یه کلورکه یاننده « صو » دنیلسه

شیشه‌یه و « لامبا » دنیلسه لامبایه باقار .
سویله‌نن بر چوق اسملرك مسماسنی بیلور
وكوسترده بونلرك اسملرینی دها صوكره
سویله‌مكه مقتدر اولور .. سپنسر دییوركه :
چوجق برزمانه كلدكدن صوكره ثمرهٔ دقت
وتتبعی اولان شیلری یالكز كندی اوكرنمكله
اكتفا ایتمیوب بشقه‌لرینه اوكرتمك درجه‌لرینه
قدر تزیید غیرت ایلر . برعجیب سس ایشید-
لسه بیوكلرك یوزینه باقوب الیله دخی سس
كلن طرفی كوستره‌رك چهره‌سیله طوریله
اوسسه دقت ایدلمه‌سنی توصیه ایله‌ملك نوعندن
حاللر هنوز سوز سویله‌یه‌میان چوجقلرده
كورولدیكی كبی تكلمه اقتداردن صوكره
یكیدن هرنه‌یی كوروب اوكرنسه بر طور
مظفرانه ایله قوشه قوشه كاوب آنی بیوكلره

دخی کوستر ر واوکرتور . ایکنجی یاشنده
بولنان چوجق تعلیم ایچون موقع خطابده
مخاطب اوله بیلمك استعدادینی حائز اولمق
شویله طورسون اندن صوکره بر قاچ سنه یه
قدر بو استعداد کندیسنه تماميله کلیه جکدر .
بناءً علیه چوجق هر نه یی اوکرنه جك اولسه
اکا کندی کندینه مجلوب ومنجذب اوله رق
انی کندی دقت مخصوصه سیله اوکرنه جکدر .
انادن طوغمه صاغرلك دیلسز قالمه سی ده بو قاعده یی
اخلال ایده میور . سویله نن سوزلره دقت
ایده جك واسطه یه مالك اوله مادیغی ایچون
دیلسز قالمش اولیور .

بر خانه ده یکی تکلم استعدادلرینی کوسترن
چوجقلرك احوالنه متتبعانه بر دقت ایله دقت
ایدکز . اطرافنده بولنان قادینلر « ماما »

و« بووا » و « جیجی » و« قاقا » کبی تصوتات
طفلانه‌دن باشلایه‌رق چوجغك ذهنی بوزمغه
آزغیرت ایتمدکاری حالده بیله چوجق بونلره
بالنسبه پك آززمان الدانه‌بیلیور . اودرسلری
آزوقت صوکره کندیسی بکنه‌میوب ترك
ایدیور ده بعض اشیایه کندی کندیسنه آدلر
قویور . اوکندی قویدیغی اسملری تکرار
ایده‌ایده‌یاننده بولنان بیوکاره‌دخی اوکرتیور .
مثلا آراروت محابیسنك اسمنی « پوپو » قویه‌رق
بواسمی تکرار ایله آغلامغه باشلانجه واو
محلبی یی ویردکاری زمان خشنود قالنجه
اطرافنده بولنانلر محلبینك آدی . « پوپو »
اولدیغنی اوکرنیورلر . لکن بودخی بالنسبه
پك آز زمان دوام ایدیور . اشیانك کندی
اسملرینی اوکرنوب ولوکه یاریم یامالاق

اولسون سویله‌مکده ینه تأخر ایتمیور. هله
تکلمه براز قدرت کسب ایتدکدن صوکره
هرشیئك آدینی نه بیوك غیرت متجسسانه
ایله صوروپیور ا براز دها ایلرولەدیکی زمان
اوشیلری کیم یاپدیغی درجه‌لرینه قدر استنطاقی
آرتدیره‌رق بویولده‌کی تعجیز اتدن یانده کیلرك
جانی صیقیلوب اومینی منی متجسسی منعه، دفعه
قدرده‌واریپورلر. هیهات! اوینه‌ملزم اولمیور.
ینه صوروپیور. حتی بواثنالرده بعضاً یاکلش
سویله‌دیکی شیئه بیوکلر کولوب استهزا ایتدکجه
چوجق اوخطالری تصحیحه بذل مقدور
ایله‌یور.

لسانی چوجقلرك کندی دقت مخصوصه‌لریله
اوکرندکلرینك الك بیوك برهان مادیسی ایکی
لسانی بردن اوکرنن چوجقلرك حالیدر،

بو حال حقیقةً عجایب مهمه‌دندر . هم ده
اوروپا متتبع و مدققلرینك هنوز نظر دقتلرینی
جلب ایتمه‌ین حقایقدندر . اوروپاده هرملت
یالکز کندی لسانی ایله متکلم اولوب اجنبی
برلسان اوکرننلر بالاخره انی تعلیم صورتنده
اوکره‌نورلرده بداغوقلر برچوجق ایکی لسانی
بردن اوکرنمکده اولدیغنه تصادف ایتمزلر .
بونوع چوجقلرده‌کی الك مهم حال اوکرندکاری
لسانلر بری برندن بشقه ایکی لسان اولدیغنی
بیله فرق ایتمه‌لری و برینی دیکرینه قاتمقسزین
اوکرنوب سویله‌مه‌لریدر . بو عجیبه بش
چوجقده کندی کوزلرمز اوکنده وقوعه
کلمشدر . عثمانلیجه ایله روجه‌یی مادرزادلسان
اوله‌رق برلکده اوکرنمشلردر . ایکی لسانی
بربرینه قاتمامق ایچون مدار تفریق یالکز

اطرافنده بولنانلرك برقسمی رومجه ودیگر
قسمی عثمانلیجه متکلم اولمه‌لرندن عبارتدر .
کندیلرینه رومجه سویله‌ینلره رومجه جواب
ویرمکه وعثمانلیجه ایچون دخی بویله یاپمغه
طبعاً مجبوریتلری کندیلر طرفندن دخی
روملره رومجه وعثمانلیلره عثمانلیجه سویله‌مك
مجبوریتنی ایقاع ایدی ویرمشدر ،

درت بچق یاشنده‌کی برچوجق بووجهله
ایکی لسان اوکرنمك کبی بر قابلیت عجیبه
کوسترمکله دخی قالماز . دیگر بعض آثار
عاجزانه‌مزده برتفصیل بیان ایتدیکمز وجهله
بلك اوغلنده ارمنی فامیلیالرینك چوجقلری
میاننده ارمنیجه وعثمانلیجه وورومجه‌یی برابرجه
اوکرنملر دها زیاده جالب نظر حیرت اولمق
لازم کلور . لکن بزجه چوجقلرینك لسان

اوکرنمه‌لری قدر مهم بر شی دخی معیشت
مادیه‌جه کندیلرینه لازم اولان خصوصاتی
اوکرنمه‌لریدر. یالکز معیشت مادیه و طبیعیه‌جه
دکل ، حتی معیشت مدنیه‌جه لازم کلن شیلری
بیله . درت بچق یاشنده‌کی برچوجق از جمله
میفی مینی برموسقی اولور. ایشتدیکی شرقیلرک
هپسنی دکل ایسه‌ده کندی طبعنه خوش
کلنلرینی کندینه مخصوص برمهارت طفلانه
ایله اوقور . سوت والده‌لرندن ویاخود
دیکر قوجه قاریلردن دیکله‌دیکی طاوشان
وتیلکی حکایه‌لرینی‌ده حفظ ایدوب پدرینه
نقل ایلر. « عالم اشیا » نك مقدماتندن‌ده کرکی
کبی خبردار اولور. آتشدن احتراز، بوجکلردن
خوف ، پارلاق رنکلی چیچکلره میل وینه
پارلاق رنکلی وقوقولی میوه‌لره رغبت ایدر.

دیمك كه بوكبی شیلرك ماهیتنی هپ اوكرنمشدر .
كینوب قوشانوب سوسلنمكی سور . حتی
بو خصوصده حسد و رقابت كبی امراض
نفسانیه یه بیله دوچاردر . تحسین و آفرینلر
ایله آلقشدن خوشلانور . تند چهره ایله دیك
صدا ایله تكدیر و توبیخدن صومورتور . یوز
بولدیغی سودیكی آدملره اوقدر دیللردوكركه
انسان شاشار . اومیمی مینی مخلوقده خدعه .
كارلق یالانجیلق مداهنه استعدادلری بیله
كندیلرینی كوسترمكده تأخر ایتمزلر . سزی
الداتمق ایچون اویله مداهنه‌لر ریالر حتی یالانلر
طولانلر ترتیب ایدركه حیرتده قالورسكز .
لطفكزه نائلیت ایچون ایتدیكی یالتاقلقلره
طیانه‌مازسكز . بونلرك هپسنی ده هپ اطرافنده
بولنان بیوكلرك حال وحركتلرینه دقت

ایده ایده اوکرنور . بو تتبعك نتیجه‌سی اولملیدرکه افلاطون بیوکاریانٔنده یاپیله میه جق شیلری اصلا کوچوکلر یانٔنده یاپامه‌لی دیمش .

چوق شی اوکرنه بیلور افندم ، درت بچق یاشنده‌کی چوجق چوق شی اوکرنه بیلور . هم الك بیوك غرابت شونده‌که اکا طوغریدن طوغری‌یه کیمسه بر شی اوکرتمدیکی حالده اوکندی کندیسنه چوق شی اوکرنه بیلور . یا اکا صورت مخصوصه‌ده تعلیم ایدیله جك یعنی تعبیر صحیح ایله انك نظر تجسسی اوکرنیله جك شیلره طوغری دها منتظم دها قولای بریولده استجلاب اولنه جق اولسه دها نه‌لر اوکرنمز ؟

چوجقلرك بو یولده اوکرنه جکلری شیلر

مطلقا درونلرنده یشادقلری محللره کوره
اولمق ضروریدر . مثلا بر قایقجی و بالقجی
عائله‌سنك چوجغی شوبله درت بچق یاشنده
اولدیغی حالده قانجه ، کوره‌ك ؛ اسقارموز ،
یلکن ، ایپ ، اولطه ، زوقا ، ایکینه ، آغ
فلان قسنه‌کز ایله او قدر انسیت پیدا
ایدرکه بر رسامك چوجغی بو اشیا
ایچنه صوقسه‌کز شو یکی کیردیکی عالمك
یبانجیسی اولدیغی اوضاع واطوار متحیرانه
سیله سزه کوستر . قایقجی وبالقجینك چوجغی
دخی بو رسامك عملیاتخانه‌سنه صوقسه‌کز
اوراده کوره‌جکی سه‌پالر ، لوحه‌لر ، فورچه‌لر ،
بویالر ، مودللر ، مانکنلر وبونلره عائد اشیا
آره‌سنده کندیسنی غائب ایدر . بومسئله‌یی
نظر حکمتده کوزلجه حفظ ایتملیدر . زیرا

بخشمزك ایلرولرنده بوحقیقته احتیاج كوریله‌
جكدر . ذاتاً بخشمزك بوندن اولنده دخی
بوحقیقته‌احتیاج كوستره‌جك برفقره‌كچمشدر .
چوجقلری هریره صوقه‌رق تعلیم ایتمك
اصول جدیده‌سی فقره‌سی‌كه كندیلرینه
هرشیئی كوستره كوستره اوكرتمك اصولنك
طبع بشره پك موافق وملایم اولدیغی ایشته
بوصورتلرله اثبات اولنمقده‌در .

« یا اوقومق یازمق ؟ » می دیدیكز ؟
خیر ! بویاشده‌كی چوجق سنیله متناسب
كورونمیه‌جك قدر شیلری اوكرنه‌بیلدیكی
حالده اوقومق یازمق اوكرنه‌مز . اوكرنه‌میه‌
جكی تجربه اولندیغی ایچوندركه یكی‌پداغوقلر
یعنی تربیهٔ اطفال اربابی چوجقلری درت
بچق یاشنده اوقوتمغه یازدیرمغه باشلامق

غیرتنك قطعیاً علیهنده‌درلر . بومسئله‌ده‌رأیلر
مختلف ایسه‌ده چوجقلر التی یاشنی اکمال
ایتمینجه حروف اوزرینه نظر دقتلرینی‌دعوت
وجلب ایتمامك خصوصنده اتحاد آراواردر.
سپنسر ایسه « تربیهٔ مادیه وذهنیه واخلاقیه»
سرنامه‌سی التنده جمع اولنان مقالات اربعه‌.
سنك دردنجیسنده مراجعت ایله‌دیکی اطبای
حاذقه‌نك خلاصهٔ آراسی اولمق اوزره سکز
یاشندن اول چوجقلری اوقویوب یازدیرمغه
باشلاتمامق رأینده‌در .

واقعا بعض کیمسه‌لر حروف هجا
شکلنده شکرلر ، قورابیه‌لر فلانلر یاپدیره‌رق
چوجق بونلرك هانکی حرف اولدیغنی بیلور
ایسه آنی کندیسنه ویروب یدیرمك صورتنه
قدر درلو عجیبه‌لر تخیل ایتمشلر ایسه‌ده

هیچ بریسنك فائده‌سی کورولامشدر. مکافاة
اولسون وقتلی وقتسز بویله شیلری چوجقلره
یدیرمك یولنده‌کی اوبورلغك حفظ صحته
مغایرتندن قطع نظر ولوکه چوجق حروف
هجایی اوکرنمش اولسون حروف مدك
قوتلرینی اوکرنینجه یالکز حروف هجایی
اوکرنمه‌سندن نه حاصل اولور ؟ ولوکه حروف
مدی ده اوکرنمش اولسون ، قواعد املایی
اوکرنینجه و بعض حروف زائده‌یه وقوف
پیدا ایتمینجه لاتین حروفی استعمال ایدن
ملتلر اطفالی بیله اوقویه‌مایه‌جقلری کبی عرب
حروفیله تعلیمك بو درلوسی هیچ‌ده ایشه
یاراماز . زیرا برمرتب قاصه‌سنده‌کی انواع
حروف قدر قورابیه وشکر یاپیله‌ماز آ ؟

طقوزنجی وهله یدنجی یاشندن اول

چوجقلری اوقوتوب یازدیرمغه سوق ایتمك
بیهوده یره یورمقدرکه بو یورغوناغلك صحت
اطفال اوزرندهکی زیانی پك مهمدر . سپنسر
شمدیکی اولادلك جسم و جثهجه بابالری درجهسنه
واره مادقلری حقنده سالف الذکر مقالات
اربعهسنك ایکنجیسنده اوزون اوزادی یه
تتبعاته کیریشیور . اك بیوك اسبابدن بریسی
اولمق اوزره اك تازه یاشلرده چوجقلری
یورمق مسئلهسنی کوستریور . بویورغونلق
برکور بوز بابانك چوجغنی چلمسز براقهجغی
کبی هنکام طفولیتنی بویله یورغونلقلر ایچنده
کچیروب جیلز قالمش اولان اطفالك اولادی
دها ضعیف قالهجغی بدیهیاتدن اولمق اوزره
انظار حکمته وضع ایلهیور . ذاتاً تعلیم و تدریسك
اصول جدیدهسنجه اوقویوب یازمق نهایت

ایکی سنه‌ده حاصل اوله‌جق بر شیدر. هم « قرائت وکتابت » باقه‌لم « تعلیم وتربیه » کلمه‌لرندن مقصود اولان معنانك هرجهتنی جامع اوله‌بیلورمی ؟

« قرائت » نه‌در؟ چوجغه آناسنك باباسنك ویاخود بر معلمك سویله‌یه‌جکی شیلری بر کتابك سویله‌مه‌سی ! دکلمی ؟ فقط دقت ایتملی که چوجق کتابك سویله‌مه‌سنی‌می دها قولای اکلار یوقسه بر کیمسه‌نك سویله‌مه‌سنی‌می ؟ کتاب حد ذاتنده بر دیلسز دفتردر. او دیلسزه تودیع ایدیلن سوزلری چوجق کندیسی سویلنه‌جك . اوت کتابك مندرجاتی اولان شیلری کتابه چوجق کندیسی سویله‌تو ب بعده کندیسی اکلایه‌جق ! بو نه بیوك کلفتدر ؟ اوقودیغنی اکلامق هم ده ممکن مرتبه

اکلایه بیلمك قدرتنی التی ، یدی یاشنده کی
چوجقلرده دکل آ اون اون ایکی یاشلرنده کی
چوجقلرده آرامه‌کز بیله بیهوده‌در . واقعا
بو یاشلرده‌کی برچوجق النده‌کی کتابی صالدر
صالدر اوقور . او کتابك محتویاتنی املا ایتسه‌کز
یا کاششمز اوله‌رق یازار بیله . اما اکلامغه کلنجه
امید بیهوده‌یه ، خیال خامه‌دوشمه‌یکز . اکلایه‌ماز .
شو سطرلری یازان خدمتکار امکدار کز یکرمی
بش اوتوز سنه‌در تعلیم اطفال تجاربیله اشتغال
ایدیور . اولادینی احفادینی کاملاً کندیسی
اوقوتمش اولدقدن فضله آنلردن خارج بر
چوق اطفالی دها اوقوتمش وبعض وقتلر
بعض یرلرده ایکی اوچ یوز اطفالك تعلیم
وتربیه‌سیله طوغریدن طوغری‌یه وبحق
اشتغال ایتمشدر . « خارقهٔ طبیعت » اطلاقنه

سزا اولان بعض نوادر انذ کیادن بشقه اون، اون بر، اون ایکی یاشلرنده‌کی چوجقلرك الك آچیق عباره‌لری دخی بحق اکلایه بیلدکلرینه تصادف ایده‌مامشدر.

اما بو حال یالکز بزه مخصوص صدر ظن اولنماسون. بزم تکلم ایتدیکمز لسان بشقه ویازدیغمز لسان بشقه اولدیغی ایچون اطفالده قدرت تفهم دها کچ حاصل اوله‌جغی طبیعی اولمقله برابر کوچلك یالکز بوندن عبارت دکلدر. سویلدیکمز کبی یازمدیغمزدن ویازدیغمز کبی سویله‌مدیکمزدن طولایی اوقودیغنی اکلامق اما بحق اکلامق امرنده بزم عثمانلی چوجقلری اوروپالی چوجقلردن زیاده مشکلاته دوچار اولورلر ایسه‌ده بو مشکلات اوروپالی چوجقلر ایچون ده آز دکلدر. آنلر عادتا سویلدکاری قدر

وحتى سويلدكلرندن بيله دها ساده يازارلر .
مثلا بزم « اولوب » و« اوله‌رق » و « اولد-
يغندن » كبى تعبيرلرمزك مقابلى اولان وجمله‌لرى
اولام اولام اوزاتمقده بزمكيلر قدر تأثيرات
سيئه كوسترن« پارتيسيپ پره‌زان » و« پارتيسيپ
پاسه »لرى بالكليه ترك ايدرك بتون ساده
يازارلرده چوجقلر بونى ده تفهم ايده‌مدكلرندن
هر مبحثه « تمرين » صورتنده برچوق سؤاللر
ترتيبنه مجبور اولورلر . بوسؤاللر معلملر
طرفندن صوريله‌جق وشاكردلر طرفندن
سؤاللرك جوابلرى ويريله‌جك وجوابلرده
اكسيكلك طبيعى اوله‌جغندن معلملر او نقصانلرى
اكمال ايچون تفصيلات وايضاحاته كيريشه‌جكلر .
ايشته بوصورتله ينه برمحاوره ومصاحبه حاصل
اولدى . كتابك خارجنه چيقلدى .

چوجق ینه کتابده اوقودیغنی اکلامش
اولمدی. مقصودی معلمك آغزندن آلدی.
بوکوچلك یالکز تعلیم اطفالده مخصوص
دکلدر . بیوك طلبه‌نك تعلیمنده‌ده حال بویله‌در.
« اوکرتمك » دنیلن شی کتابك فضیلتندن
اولسه ایدی معلملره نه‌لزوم قالور ایدی ؟
تقریرده موفق معلملر هرملت نزدنده مرغوب
ومعتبردرلر . « خذالعلم من افواه الرجال »
کلام حقیقت بیانی بوندن طولایی سویلنمش
ونتیجهٔ قرار « العلم فی الصدور لافی السطور »
حکمنه بوندن طولایی منجر اولمشدر .

چوجقلرك احوال روحیه‌سیله بویولده‌کی
اشتغالاتی شمدیلك دها ایلرویه کوتورمیه‌لم.
اشتغالاتك بودرلوسنی انشااه تعالی ایلروده

یر ر مبحث مستقل صورتنده یوروتمك ایچون
شمدیلك بوقدری کافی کورولسون . فقط
چوجقلرك قابلیت تفهملری امرنده خیال ایله
اوغراشمیه‌لم . حقیقت مادیه‌یی آرایه‌لم .
چوجقلر هیچ اولماز ایسه التی یاشنی اکمال
ایتمزدن اول اوقوتوب یازدیرمامق اساسنی
قبول ایده‌لم . آندن صکره دخی سکزیاشنی
اکمال ایدنجه‌یه قدر یالکز اوقویوب یازمق
اوکرتوب اوقودقلرینی اکلامق ودوشوند
کارینی یازی ایله اکلاتمق مسئله‌سنی مقصوددن
خارج طوتمغی ده اواساسه علاوه ایده‌لم وتدقیقات
آتیه‌مزی ایشته بواساس اوزرینه یوروته‌لم :

ممالك سائرهٔ مترقیه‌ده التی یاشندن اشاغی
چوجقلر ایچون دخی مکتبلر واردر . بونلره
« ئه‌قول ماترنل » یعنی « والده‌لك مکتبلری »

دنیلورکه لیلیلری‌ده واردر . نهاریلری‌ده !
اما بونارده قرائت وکتابت درسلری یوقدر.
« علم اشیا » درسلری واردر . اوعلم اشیا
درسلرینك کتابلری نه‌در بیلورمیسکز ؟
برچوق رسملر، مودللر، اویونجاقلر! ینه بویله
پداغوژی‌یه دائر برمقاله‌ده دخی خبرویرمش
اولدیغم وجهله برادرم محمد جودت بینی بینی
کریمه‌سی سنیحه‌یه اجناس حیواناتی برتاریخ
طبیعی اطلسندن اوکرتدیکی زمان سنیحه‌اوتی
یاشنده یوق ایدی. معنوی قرنداشم ابوالضیاء
توفیق بك مابه‌التکنیسی اولان وکنجلکنه
طویه‌مایان یورکلر آجیسی زواللی ضیایه‌مصور
کتاب وغزته‌لری اویونجاق ایدینه‌رك هر
کوردیکی رسمك دلالت ایتدیکی معنالری
چوجق صالدر صالدر تعریف ایده‌بیلدیکی

زمان التی یاشـندن یك ده زیاده دکل ایدی .
لکن اوکندەکی رسمه باقه‌رق مثلا :

— شوطاوشان شوراده اوتلایورشوزاغار
انی اوراده کوروب باشنی افندیسی اولانشو
آوجی‌یه چویره‌رك باقمش . آوجی‌دخی اکلا
مش‌ده تفنکنی طاوشانه طوغرولتمش .

طرزنده بر ترجمه وتفهیم‌که اویاشـده‌کی
چوجقدن مأمول ایدلمز . بوفقره‌یی یازی‌ایله
یازوب سکزاون یاشنده‌کی چوجغه اوقوتسه
ایدیکز ضیانك رسمه باقه‌رق اکلادیغی قدر
اوشیئی چوجق‌اوعباره‌یی‌اوقویه‌رق‌اکلایه‌ماز
ایدی. سوزصره‌سی کلمش ایکن عرض واخطار
ایده‌لم‌که بالاخره بورسم تماشاسی و بویول ایله
بروقعه‌نك ترجمه‌سی مسئله‌سی په‌داغوژی یعنی
تربیهٔ اطفال امرنده اوقدرایلرویه کوتورلمشدرکه

« مندرجاتسز حکایه » نامی التنده بعضاً بزم رسملی غزته‌لرده دخی نمونه‌لری کورلدیکی وجهله قوجه برحکایه‌یی اکلاتمق مرتبه‌سنه قدر وارديرلمشدر . بومندرجاتسز حکایه‌لری کوردیکزیا ؟ برحکایه سویله‌نیور اما یازی ایله دکل، رسم ایله سویله‌نیور . فقط بالطبع یالکز بررسم ایله دکل . حکایه‌ده قاچ حال متصورایسه اوقدر رسملر تصویر اولنیور . مثلا ایلك رسمده براوطه واوطه‌ده بررسامك سه‌پاسی وسه‌پانك اوکنده رسامك کندیسی هم ده رسم یاپمقله مشغول اولدیغی صورتی کوریلیورکه اوطه‌نك برطرفنده‌دخی قوجه‌مان برکدی اویوقلامقده بولنیور، بونی اکلا - دیکزیا ؟ ایکنجی رسم ایسه رسام حالا چالشمقده اولدیغی حالده برطرفدن برفاره ظهورایتدیکی

و كدينك اويانوب فاره‌يه مقابل برجرأت
صيادانه ايله سوزولديكى ارائه اولنيور . بونى ده
اكلاديكز . اوچنجى رسمده فاره‌نك سه‌پايه
ياقلاشوب حتى اوزرينه‌ده چيقه‌رق رسامك
ايشله‌ديكى لوحه‌نك آرقه‌طرفندن چرچوبه‌سى
اوزرينه اوتورديغى وكدينك ايسه اكا مقابل
اولان طرفه واروب فاره اوزرينه صالديرمق
وضعيتنى آلديرديغنى كوريورسكز . بونى ده
البت اكلاديكز . دردنجى رسمده كدينك
فاره اوزرينه صالديرديغنى وفقط اوحمله‌نك
ضربيله لوحه‌نك بزى ييرتيلوب رسامك
قارشوسنه اغزنده برفاره اولديغى حالده بر
كدينك قفاسى واوك اياقلرى ظهور ايدى
ويرنجه زواللى رسامك حيرت وقورقودن
كوزلرى فال طاشى كبى آچيله‌رق صاچلرى

دیمدیك کسیلدیکی ارائه اولنیور . آرتق
اکلاشلمایه‌جق نه‌قالدی ؟ اکر اوزمانلر بو
مندرجاتسز حکایه اصولی ایجاد اولنمش
بولنسه ایدی ضیا بویله درت رسمدن قوجه
برحکایه‌یی اکلامقده اصلا زحمت چکمیه‌جك
ایدی. حالبوکه اوزمانلر ضیا الف بایی بیله
بیلمز ایدی . برقاچ دفعه‌حمله ایدلمش ایسه‌ده
هیچ برفائده‌سی اوله‌مامش. فائده‌سی اوله‌مامق
طبیعی دکلمی یا ؟ صوکره ابوالضیاء بکا :

— امان قرداش سن بلکه شونی بیلد -
یرسك . سنك یکی اصولجه برتجربه ایت
باقه‌لم .

دیمسیله تجربه‌یه باشلادق. باشلار باشلاماز ضیا
دخی صالدر صالدر اوقودی یازدی. نه‌دن؟ تمام
چاغنه کلمش واوزمانه قدر کوزی او کنده‌کی

اشیاحقنده پدر ووالده‌سنك تلقینات نافعه‌سی
سایه‌سنده ذهنی قوت بولمش‌ایدی ده آندن.
تعلیم خصوصنده اس‌الاساس « بیلگی »
در . بیلگی اولور ایسه قرائت وکتابتك
اهمیتی ایکنجی درجه‌ده بیله عد اولنمق هیچ
ده بعید دکلدر . چونکه بیلگی اولمادقدن
صو کره قرائت وکتابتك هیچ بر فائده‌سی
اوله‌ماز ده انك ایچون ! اسکی زمانلرده
اوقومقدن یازمقدن عاجز پك چوق حکومت
مأمورلری وار ایدی. متصرفلق وحتی‌والیلك
درجه‌لرنده مقامات مهمه‌یی بیله اشغال ایده
بیلورلر ایدی . بونلردن بعضیلری حقیقة
« بیوك آدم » صایله بیله‌جك قدر آثار
موفقیت کوسترمشلردر . فقرات لطیفه‌دن،
فقط جالب نظر حکمت اوله‌جق فقرات

لطیفه‌دندر که : بر دیوان افندیسنه منسـوب
اولدیغی پاشـانك اوقویوب یازمق بیـلوب
بیلمدیکنی صورمشلر . « اوقومق بیلمز اما
کندیسنه اوقونان شـیلری بزدن ایی اکلار
یازمق دخی بیلمز اما یازیله‌جق شیلری پك
طـوغری اوله‌رق تعریف ایدر » دیمش .
نه مهم شی ! اوقومق بیلن بر آدمه هـایدی
بر صحیفه بر کتاب ویر کز حاوی اولدیغی شی
کندنجه معلوم اولان اشـیادن دکل‌ایسه نه
اکلار ؟ هله او بیلمدیکی ماده‌یه دائر نه‌یازدیره
بیلور ؟ علومك علی‌الاعلاسی‌اولان ریاضیاتده
بیله برمجهولی لااقل ایکی معلومك یاردیمیـله
اسـتخراج ایدوب اکلایه بیلورز . دکلمی ؟
اولا او ایکی معلوم الده اولمادقدن صـوکره
مجهولی بولمق ، اکلامق ریاضـیه‌نك یاردیمیله

بيله قابل اوله‌مايور . بوقاعده هر شيده جاريدر . اولا لازمكلا بيلكلري تدارك ايتديكلري كه صوكره آنلرك تعلق ايتديكلري مسئلده مجهوللر دخي استعلام ايتمك يارديمله اكلاشيله بيلسونلر .

چوجقلرك ايلك صاوتلرينه مخصوص اولان مكتبلرك وسائط تدريسيه سندن تعليميه سنك الزمي چوجوغك تاريخ طبيعي اطلسندن عبارتدر بو اطلسك بالنسبه مصور كتاب عوضنده در . تاريخ طبيعيه يعني مواليد معدنيه نباتيه و حيوانيه عائد لوحه‌لردن عبارتدر بر جغرافيا ، قوزموغ - غرافيا ، هيئت ، حكمت طبيعيه ، حتى تاريخ ، تراجم احوال قدر برچوق مبحثلره دائر لوحه‌لرله مشغول و مستوردر . چوجق

برفیلی بر زرافه‌یی بولوحه‌لرده کوروب
اوکرنه‌جکی کبی اورشیده چیچکلرینك، کللرك،
قرنفللرك انواعنی‌ده بونلرده کوروب اوکرنور.
آلپ و پره‌نه طاغلری اولمق اوزره رسملرینی
کوردیکی دائمی قارلی طاغلرك فرانسه ایله
ایتالیا و فرانسه ایله اسپانیا آره‌سنده بولندقلرینی
معلم و معلمه‌لرندن ایشیده‌رك بیلر. بر محاربه
رسمی کوروب اکا دائر خواجه‌لرك سویلدکلری
حکایه‌لری کمال اهمیتله دیکلر. او محاربه‌ده نظر
دقتی جلب ایدن بر جنرالك مناقبنی دها بیوك
رغبتله استماع ایلر. سوزی اوزاتمه‌یه‌لم. بر
چوق شیلری بو رسملردن اوکرنه‌جکلری کبی
انلردن اوکرندکلری شیلرك بر چوقلری
حقنده‌کی تفصیلاتی ده مودللردن اوکرنورلر.
مثلا مطبعه‌جیلغی اکا متعلق بر رسمدن وانك

موجدینی ینه دیوارده کوردیکی کوتنبرغ
تصویرندن اوکرندیکی کبی او صنعتك ماهیتنی
دخی مودللر میاننده بولنان مینی مینی مطبعه
ادواتندن تتبع ایلر. بویولده کی مکتبلرك الك
منتظملری اسویچرهده واردر. چوجق بو
مکتبدن چیقوب ده اوقومغه یازمغه باشلادیغی
زمان برچوق شیلره واقف عادتا مینی مینی برعالم
اقتداریله باشلار. بوحالده کتابت وقرائت
صنفلرنده ایلرولدکجه کتاب صحیفه‌لرنده
کوره‌جکی شیلر ذاتاً کندیلری حقنده بر فکر
مخصوص پیدا ایتمش اولدیغی مواددن عبارت
بولنه‌جقلری حسبیله اوقودقلرینی اکلامق دخی
کندیلری ایچون کرکی کبی قولایلاشمش اولور.
برباالقجی خانه‌سنه کلن رسام چوجغی ایله
بررسامك خانه‌سنه کیدن بالقجی چوجغنك

او زمانه قدر درونلرینه گیرمدکلری بو
خانه‌لرك عجایبلرینی و گوردکلری شیلرك تحری
اولوب قاله‌جقلرینی بیلدکلری یادیمزه صورده
بو حالك خاطرلرده حفظ ایلدیکنی جانمتی
ایدلك، بوراده دخی او حالی قارئلرمزه اخطار
ایله‌یورزکه: اینته چوجقلرمزه قرائت و کتابت
تحصیل ایتدیرمزدن اول بو بابده مصورلرندن
مودللردن آلاتلردن هر شیئی ذکر ایتمك دیمه‌لك
چوجقلری هر خانه‌یه هر عائله‌یه صوقوب اورالرده
گوره‌بیله‌جك شیلرینی گوسترمش و بیلدیرمش
اولمق دیمکدر. ابتدادن تربیه‌سنه بو یولدن
گیریشلمش اولان چوجق آرتق نره‌یه گیتمش
وهانکی عائله‌یه گیرمش اولسه کندیسنی اورالك،
او عائله‌نك بیانجیسی بولمازکه اوراده گوردیکی شیا
اوزرینه دوچار حیرت اولسون. هر نرده‌ده نه

كورورز ايسه اوجه كورمش اولديغى شيلرك
ياعينى يامانندى اولدقلرينى اكلايه‌رك انلرى
بر وقوف ايله تلقى ايدرز .

جانم سوزى دها زياده اوزاتمغه نه مجبوريت
وار؟ نوعيت بشريه‌مزك بريوك قسمنى حالا
« وحشى » ديه توصيف ايديشمزه سبب نه‌در؟
بزم كورمش ، اوكرنمش اولديغمز شيلرى
انلرك هنوز كورمامش ، اوكرنمامش اولدقلرى
ايچون بو صفتى كنديلرينه ويرميورمى يز ؟
اوحالده چوجقلرمزى التى وطقوز ياشلرينه
وحتى اندن دها ايلرويه طوغرى واقف
اولقمسزين بيوتمك بونلرى عادتا حال وحشتده
براقق ديمك اولمازمى ؟ يالكز كندى عالملرينه
مخصوص اولان شيلرى كورمه‌لرى ، اوكرنمه‌لرى
كفايت ايتمز . چونكه وحشيلر دخى كندى

عاململرینه مخصوص اولان شیلری اوکرندکلری
حالده مجرد انسانیته مدنیته تعلق اولان هرشیئی
کوروب اوکرنمش اولمدقلری ایچون وحشی
عد اولنیورلر.

اوت ! چوجقلری اون یاشندن صوکره
دخی علم اشیا درسلرنده دوامه مجبور ایتمك
لازم کله جکدر. برچوق حکما ایله برابر
سپنسر دخی بو رأیده در . بورأیه کوره
« علوم » دیمك برطاقم قواعد مجموعه سی
دیمکدر. او قواعد اشیایه عائد اولان احکامدر.
اشیای مذکوره بیلنمه دکدن صکره احکامنی
اوکرنمکده چندان فائده کوریله میور. سپنسر
دییورکه : برکیمسه یه مثلا برلسانی اوکرتملی ده
انك احوال صرفیه واحکام نحویه وسائره سنی
صکره اوکرتملی. بیلمدیکی برلسانك احکام

وقواعدینی اوکرنمکده هیچ برمعنی یوقدر دییور. حقیده یوقمیدر؟ بزم لسان شریف عربی‌یی صورت تحصیلمز دوشونولسون. عربجه هنوز سلام ویرمه‌سنی بیلمدیکمز بر زمانده « اعلم ان ابواب التصریف خمسة وثلثون » ویاخود « الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد » دیه‌باشلادیغمز علملرده نه قدر مشکلاته اوغرایورز؟ اومشکلات ایله برابرینه عربجه‌یی اوکرنه‌میورز. سپنسر تاتحصیل علومک نهایتلرینه قدر علم اشیا درسلرینک طبیعی ایلروله‌دکجه اهمیتلری آرتمق شرطیله دوامی لزومنی اثبات ایله‌یور.

*
* *

شو یوقاروده تعریف ایتدیکمز مکتبلره ایمرندیکمزیا؟ بزدخی بک ایمرنمشزدر. لکن

بونلرك بزده دخی حصوللرینی تمنی ایتمك براز كوچدر، بو كوچلكك سببی ده واردر. شویله دركه:

اوروپاده فقرا صنفی دكل آنجق شهرلر اهالیسندن اولان اولمایوب اورته حاللی اهالی بیله چوجقلرینی كندی خانه‌لرنده اعاشه ایده‌مزلر. قادین اركك هر كس ایچون چالشمق مجبوریتی واردر. كوچوك یاشلرده‌كی چوجقلرك محتاج اولدقلری باقیمی بو ایش صاحبلرینی ایشلرندن منع ایدر. درون خانه‌ده آرتق ایشه یارامایه‌جق بر اختیار پدر، عموجه، طایی، خاله، تیزه كبی بر كیمسه وار ایسه چوجقلر آنلره توديع اولنه‌رق ایشچیلر ایشلرینه كیده‌بیلورلر اما بویله چوجق محافظه‌سنه صالح كیمسه‌لری یوق ایسه

مده‌كی چوجقلری بیله باری صباحلری
براقوب اقشاملری آلمق ایچون صورت
مخصوصه‌ده مؤسس ملجألر واردر . بونلرك
لیللری دخی بولنوب اجرت جزوئه‌لرینه
تحمل ایده‌بیلنلر کیجه‌لری دخی چوجقلرینی
اوراده براقورلر . خوش اوروپاده کبار
صنفی بیله دائما چوجقلرینی کندی خانه‌لرنده
بیوتمزلر . کوبلی سوت والده‌لرینه تودیع
ایدرلر . سوتدن کسیلمش اولان چوجقلرك
هرچاغنه کوره پانسیونلر واردر . بونلر
اوروپاجه احتیاجات مدنیه جمله‌سنه کیرمشلردر .
بزده ایسه بو احتیاج هنوز کندینی کوسترمامش
اولدیغندن بو یولده‌کی مکتبلر یاپلمش دخی
اولسه‌لر جکر پاره‌لرینی بونلره تودیعه
شفقتلی والده‌لردن بیکده بریسی رضا
کوسترمز . بزده‌کی والده‌لر هنوز چوجقلرینی

كوزلری اوكندن آییره‌مازلر. اویله بش التی
یاشلرنده‌یاوروجقلری دكل آدها بیوكلرینی‌ده
قولای قولای كوزلری اوكندن آییره‌مازلر.
اكمال تحصیل ایچون اوروپا مكتبلرینه
كوندرلمه‌لری لازم كلن قوجه‌مان دلی قانلی
شاكرداندن برچوقلرینی محضا والده‌لرك
شفقتلری بونعمتدن محروم براقورکه بونلردن
بریسی‌دخی بومحرر فقیردر. رشدیه شهادتنامه‌
سنی استحصال ایتدكدن صوكره اكمال تحصیل
ایچون بنی اوروپایه كوندره‌جكلر ایدی‌ده
والده‌م اوغلنی كوزلری اوكندن آییرمغه
ارضا ایدیله‌مدیكی ایچون كوندره‌مدیلر.
بوندن طولایی او بیچاره‌لری هیچ اولماز
ایسه معذور كورمه‌لیدر. چوجقلری كندی
زمانلرندن بشقه برزمانده یاشایه‌جقلرینی

واوزمان كنديلری رحمت حقه واصل اولمش بولنه‌جقلرینی وچوجقلری كوزلری اوكندن آییره‌مامق والده‌لر ایچون آنجق برخود كاملق اصیله‌جغنی تمیز درجه‌سنده ترقیات فكریه‌یه مظهر اولمادقلری ایچون معذور كورمه‌لیدر . یالكز شمدیلرده بعض مكاتب عالیه وخصوصیه‌نك لیلی قسملرینه اولادینی تودیع ایتمك بیوك شهرلرده بعض والده‌لر طرفندن كوزه آلدیرلمغه باشلانمش ایسه‌ده بونك دخی نه قدر كوز یاشلری بهاسنه اوتوردیغنی نه بز صورەلم نه‌ده والده‌لر سویله سونلر !

بوحالده چوجقلرمزك اوقومغه باشلایه‌جقلری یدنجی ویاخود طقوزنجی یاشه قدر ایلك سنین عمرنده ذكاوتلی برمعلمك تعلیم

وتربيه‌سندن ایده‌بیله‌جكلری استفاده‌یی نه‌یولده حاصل ایتملی‌یز؟

ایشته شمدی‌یه‌ قدر حالده اصلا دوشونه‌جكمز شی بوندر .

برچوجغی سنین عمریه‌نك ایلك اوچنده بالكلیه والده‌لرك آغوش تربیه‌لرینه تودیع ایتمك همان هر فامیلیا ایچون ضروری ایسه‌ده بو آغوش شفقت اوزرنده ذكی ومعلوماتلی بربابانك كوزی دائما آچیق بولنمق لزومنی دخی اصلا خاطردن اوزاق طوتمایه‌جغز . ایلروده صیره‌سی كلدكجه بر مبحث مستقل صورتنده ایشلك بوجهته دائر ویره‌جكمز ایضاحات بو لزومك درجهٔ اهمیتنی اثبات ایده‌جكدر . فقط ایلك اوچ سنه‌دن صكره‌كی ییللرده چوجقلره برچوق شیلر

اوکرنه بیلمك ممکنمیدر؟ وحتی بنك قسم لاّی ایشلرده اولدیغی درجه‌ده ثمره‌دار اولمش اولمه ایسه‌ده یینه بو استفاده‌دن محروم بر قیمده بالکی منصفك انصافی قائل اوله بیلورمی؟

« آدم ! یاوز وجق دها بك کوچوکدر !.. » ملاحظه‌سی اولاد و وجق ایچون دوستلق دکل عادتا پك بیوك دشمنلکدر. بو اعتراضی یعنی تربیهٔ اطفال حکمتی نقطهٔ نظرنجه دخی بو تأخیر وانتظار موافق دوشمز. بر چوجق « بیوسونده اویله تربیه ایدەلم » دیمك بر فدانی « بیوسونده اویله آشیلایەلم » دیمکه بکزر. چوجوقلرده تربیه‌دن فدان ایچون آشی نه حال ضبط وت کافی اولدیغی کبی چوجق ایچون دخی بومقدارسنه‌نك کفایتی تحقق ایله دیکی

حالده آنی برچوق سنه‌لر دها تأخیر ایتمك
عینیله برفدانه بوقدر زمان غائب ایتدیرمکه
بکزر . هم زیان یالکز شویله سادەجه
بر تأخیردن عبارت قالسه ینه اوقدر بیوك
بر بأس کورلمیه‌بیلور ایدی . فدانك بیهوده
یره حاصل ایتمش بولندیغی طالارینی کاملاً
کسوب آتمق درجه‌سنده کی زیانه مقابل
چوجقده دها بشقه زیانلر متصوردرکه
حقیقةً جالب نظر اهمیت اولیور .
چوجق متمادیاً برمربینك نظارتی التنده
بیوتلمزده برقاچ سنه تربیه‌سی اهمال اولنورسه
بومدت اهمال ظرفنده برطاقم فناقلقلر آنك
طبعنه کیروب اوقدر قوتلنورکه بالاخره آنلری
سوکوب آتمق آشی زمانی کچمش اولان
براغاجك فضله طالارینی کسوب آتمق قدرده

قولای اولەماز . تربیۀ اطفال ایله اشتغال
ایتمش اولانلرك تجربەلرینه كوره چوجغه بر
شیئی ایلك اوكرتمك اوقدر كوچ دكلدر .
فقط اولدن اوكرندیكی شیئی اونوتدیروب
یرینه آنك مخالفنی اوكرتمك الك كوچ والك
زیاده مشكل بر كیفیتدر . دها كوچوك یاشده
بعض چوجقلر زیانكارلق ، یالانجیلق ، حتی
خیرسزلق درجەلرنده سیئات مدهشەیی پك
چابوق ، وپك قولای اوكرنەبیلورلرده بالاخره
بونلری آنلره اونوتدیرمق مربیلری ایچون
مشكلات عظیمەیی موجب اولور . برنبات
بیله علی الاستمرار انك مربیسی اولان
باغچوانك تحت نظارتنده بیورایسەبیانیلەكدن
بی خبر اولەرق بیویەجكی كبی برچوجق دخی
علی الاستمرار برمربی نظارتی التنده بیور

ایسه احوال ردیئه‌دن بالکلیه مصون اوله‌رق
بیوه‌سی تحت تأثیره المامش اولور .

بو حالده چوجقلری انستیتوتریسلره
یعنی معلملره تودیع ایدلمه‌لی می ؟

واقعا بونك بر چوق محاذیرینه قارشو
بر چوق ده منافعی واردر . بزم احوال اسلامیه
وعثمانیه‌مزدن هیچ بر شی بکلنمامك شاننده‌ن
اولان بر اوروپالی معلمه‌نك کندی لسانیله
بزم اولادمزه ویره‌جکی تربیه وافکارك
محقق اولان محاذیرینی منعه قدرتمز وار ایسه
اولادمزی انستیتوتریسلره تودیع ایتمك پك
اعلادر . بو سوزی ده بر تجربه وقوعینه
سویله‌یورز . دوستلرمزدن بریسی بو محاذیری
خبر ویردیکمز حالده اهمیت ویرمه‌یرك بری
ارککی و ایکیسی قز اولان چوجقلرینی بر

معامله یه ویرمش ایدی ایکی ارچ سنه ظرفنده
چوجقلر فرانسزجه یی اعتیاد سوینده
اوکرنمشلر . اما اعتیاده صورتنده یعنی
لسانك احوال مخصوصه سندن بی خبر اوله رق
اوباشلرده کی فرانسز چوجقلرینك مصون
اوله بیله جکلری خطالردن مصونیتلری تأمین
ایدمه‌یه‌رك اوکرنمشلر . سزسزك توصیه
ایتدیکی بولده اوکرنمشلر که آنی بالاخره اصل
فرانسزجه درجه سنه ایصال ایچون یکیدن
اوکرنمك لزومی بنه باقیدر . خوش بولزوم
اصل فرانسز چوجقلری ایچون ده موجود دریا؟
نه ایسه اوکرنمشلر ! فقط کوکل بنده بفرانفندی
چوجقلرك آغزنده مسلمانلر بویله بابازلر
وه ترکلر بویله ایدیلر طرزنده سوزلر
وطورلرنده دخی بودیدکاری حاللری استهزا

ایدر اشمئزازلر كوروب ایشتمكه باشلاینجه
بیچاره پدر انستیتو تریس جنابلرینه پول ویرمكه
مجبور اولدیغنی كندی اغزیله اعتراف ایتمشدر .
حقی بوقمی یا؟ امابازارلق زماننده معلمه جنابلری
چوجقلرك تربیهٔ اسلامیه وعثمانیه سنی اخلال
ایتمیه جكنه دائر نه قدر سوز ویرر ایسه ویرسون
نه قدر تعهد ایلر ایسه ایله سون آنك آغوش
تربیه سنده عائله اوجاغنه یبانجیلق پیدا ایده جك
چوجقلر بالاخره یكیدن عثمانلیلاندیرلمغه محتاج
قالورلر ظن ایدرم .

مع هذا بو محذور جداً منع ایدیله بیلور ایسه
معلمه لك دیپلوماسنی دخی بحق حائز اولمق
شرطیله اطفالی برمعلمه یه تسلیم ایتمكده كی
منفعت انكار اولنه ماز . « معلمه لك دیپلوماسنی
بحق حائز اولان معلمه یه » دیدك . بو سوزمزده

اصرار ایدرز. زیرا برچوق اسکی قوقوتلرك،
اسکی آقتریسلرك معلمه‌لك ایچون روسیه‌ و رومانیا
وسائره‌یه دوکولدکاری کبی استانبولی دخی
اهمال ایتمدکارینه یقینمز واردر. فرانسه‌ معارف
نظارتی طرفندن معلمه‌لك دیپلوماسنی حائز
اولمقله برابر بوندن اول خدمت ایتمش اولد-
قلری یرلردن حسن حاللرینه دائر شهادتنامه‌لری
حائز اولان کامل معلمه‌لره محاذیرك دفعی خصو-
صنده‌کی امنیتله اولادی تودیعده محقق اولان
منفعتی هیچ برصاحب تمییز انکار ایده‌مز.
چونکه بونلر معارف ابتدائیه‌ده وبالخاصه
علم اشیاده تدریس قوتنی بحق حائزدرلر.
بونلرك عادی مصاحبه‌سی بیله چوجقلر ایچون
برمکمل علم اشیا درسی یرینه قائم اولور.
لکن هرکس بو یله برمعلمه‌یی استخدام ایده-

بیلورمی ؟ بونعمت قدرت مادیه متوقفدر .
بویله بر حصوری تحمل ایده بیله جك قوهٔ مالیه
بیکده بر عائله بولنه ماز . بناءً علیه چوجقلر
حقنده بر یولده کی تعلیم و تربیه‌نك موجب
اوله جغی منافعی بالطبع بر باشقه یولده
آرایه جغز .

***

بزم درشونجه‌مز بز بجربه‌مز بو مسئله‌ده
ینه بابالرك و آنالرك وظیفهٔ معنویه‌لرینه عودت
یولی کوستریور . چوجقلرك ایلك مکتبی
والده‌لرك آغوش شفقتیدر . بو سوزینك اصل
مصداقی عالمی ایلك اوچ سنهٔ صباوت کچدکدن
صوکره‌کی سنه‌لرك تعلیم و تربیه‌سی ماده‌سی
اوله بیلور . قوندافده بشکده قوجاقده بر
چوجغك محتاج اوله جغی شفقت بر شفقت

طبیعیه‌در که فقیر زنکین جاهل عالم هر والده
بو شفقتی ولادندن دریغ ایده‌مامك جبلتی ایله
مجبولدر. بو شفقت اکر کندیلرندن قالقار
ایسه والده بیله عد اولنه‌مازلر. لکن اطفال
ایچون ایلك مکتب عد اولنه‌جق آغوش مادر
یالکز بو شفقت جبلیه ایله مزین اولان قوجاق
اوله‌ماز. اوچ یاشنه‌قدر والده‌لر چوجقلرینه
یك آز برشی اوکرته بیله‌رك ویاخود همان
هیچ برشی اوکرته‌میه‌رك یالکز بر باقمقدن
عبارت بولنان خدمتلرنده بیله اکا مخصوص
اولان قواعد علمیه قوجه‌لرینك یاردیمیله
توفیق حرکت ایده‌بیله جکلرینی بوندن اول
بیان ایتمش ایدك. اما ایلك اوچ سنه‌دن صوکره‌کی
وظیفه‌لری بوکا هیچ مقیس دکلدر. او وظیفه‌لری
بحق ایفا ایده‌بیله جك والده‌لر مملکتمزده

هنوز بك چوق دكلدرلر.

بزم اون چوجغمزك ایكی والده‌سی واردركه ایكیسی دخی ایلك اوچ سنه ظرفنده چوجقلرینه باقمق ایچون لازم كلان وقوفده قوجه‌لرینك معاونتنه همانده محتاج چیقمدقلری حالده اوسنین صباوتدن صكره‌سی ایچون آغوش شفقتلری چوجقلرینه مكتب اوله‌جق والده‌لردن اوله‌مدیلر. بوندن طولایی كندیلرینی مؤاخذه ایدم. مؤاخذه‌یه حقم دخی یوقدر. ایكیسندن‌ده یردن كوكه قدر خشنودم. تهٔ قادینلقلرینه هیچ دیه‌جكم اولمدیغی كبی چوجق باقمه‌لری دخی موجب خشنودی اولمشدر. ایكیسنك تولید ایله‌دكاری اون برچوجقدن یالكز بریسی همده هنوز عجمیلك زمانی عد اولنه بیله‌جك ایكنجی

مولودم ضایع اولمشدر . دیگر اون دانه‌سیله
اوچ حفید وینه بزه متعلق برقاچ چوجقلر
حمد اولسون قضاسز یتشمشلردر . بونلرك
جمله‌سی صحت وسلامت وجوده مالك هر
اعضاسی درست چوجقلردر . ایشته
والده‌لرینك شو حسن خدمتلرینه مبنیدرکه
ایلك صباوت کچدکدن صوکره چوجقلرینه
آچه‌مادقلری آغوش شفقته بدل بن کندی
آغوشمی آچدم ، آنلرك تعلیم وتربیه‌سی
خدمتنی کندیم درعهده ایتدم . شمدی هر
بری زوجه ومادر اولان ایلك صنفی صورت
تدریسم واقعا اك صوك صنفی صورت تدریسمه
بکزه‌مز . تجربه آرتدقجه اصول تدریس
دخی انتظامنی آرتدیردی . الیوم صوك صنفی
تشکیل ایدن طقوزر یاشنده‌کی ایکی اوغلانڭ

اول بر صنفم دها واردر که اون بچقدن اون
ایکی بچغه قدر یاشلرنده ایکی کریمه ایله بر
حفیده‌دن متشکلدر .

بونلره — حکیم سپنسر طارلماسون —
اولدقجه قواعد صرفیه و نحویه سیله برابر
عثمانلی لسانی کرکی کبی او کرته بیلدم .
ینه کرکی کبی عربی وفارسی دخی او کرندیلر .
بیلمه‌کلری لغتلرك معناسی بیلدیرملك شرطیله
پك چوق عربی وفارسی عباره‌لره معنا
ویره بیلورلر . عقائد دینیه‌لرینی پك کوزل
او کرندیلر . حکمت اسلامیه نقطهٔ نظرینه
واصل اوله‌رق دینلرینی پك عالی بولورلر ،
پك سورلر . بر پارچه حساب ، جزؤی
هندسه کوردیلر . جغرافیانك عثمانیه‌سنی
ایچه واسعاً وعمومیه‌سنی دها مختصراً او کرندیلر .

سير شريفهٔ نبويه الك زياده سودكارى مبحث
الديغى كبى تاريخدن دخى براز خبر آلديلر .
كيلرى ذاتاً ترجمه متكلم اولدقلرى حالده
فرانسزجه‌لرينه مانع اولمامق ايچون هنوز
ترجمه قونوب يازديرمادم . قريباً باشلايه‌جغم .
ذاتاً بيلدكلرى بر كوزل لسانى دخى براز
قونوشه بيلسونلر . اما فرانسزجه‌لرنده
ركى كبى موفق اولدم . ايكى ، بلكه اوچ
سنه‌لك بر تدريس نتيجه‌سنده اولدقجه
صحيح سويله‌مكه و هر نه سويله‌نور ايسه
كلامنه موافق تلفظ شيلرى فرانسزجه‌دن
تركجه‌يه و هم بعض پارچه‌لرنى تركجه‌دن فرانسزجه‌يه
ترجمه ايده بيلمكه قدر اقتدار قازانديلر .
متود داخلنده كمان تعليم ايتديلر . قرائت
موسيقه‌لرينى ايجه ايلرولتديلر . يازلمش بر

پارچه‌یی جزؤی تتبع و تمشق ایله کندی
کندیلرینه چیقاره‌بیلورلر . عثمانلی موزیقه‌مزك
قلاسیق قسمی اولان اسکی فصللردن دخی
برخیلیسنی لحن ایله مشق ایتدم . شو کونکی
کونده یکرمی اوچ فصله منقسم ایکی یوزقدر
کار ، بسته ، نقش سماعی ، مصنع شرقی و یورورك
سماعی ازبرلمشلردر .

بوسوزلری تمدحه حمل ایتمزسکز یا ؟
بوش یره تمدح مقصود اولسه ایدی شمدی‌یه
قدر صحایف مطبوعاتده « احمد مدحت زاده
هاجر » ویاخود « معلم ناجی زاده نکار »
امضاسیله برچوق شیلر کورمکزه نه مانع اولور
ایدی ؟ حتی بوکبی امضالرله بر چوق شارقیلر
مارقیلر بیله کورمکزه ؟ مقصود قوری تفاخر
دکل اولاد باباسی اولان اخوانمزه مثال

کوسترمك اولدیغی ایچون بوسوزلرك جدیتنه
اینانمکزی رجا ایدرم . چوجقلریمك شو
درجهٔ تعلیملرینی واقعا کافی کورمیورم .
تحصیللرینك اکمالی ایچون برقاچ سنه‌دها
چالشمق لازم کله‌جکدر . اما شو یاشلرنده
شو درجهٔ تحصیللریله اوروپا پانسیونلرنده
تدریس ایدیلن ینه او یاشده کی اولور اولماز
شاکردانه بنمکیلری ترجیح ایلرم .

اصل دوشونیله‌جك شی چوجقلری
بووجهله تدریسه اصل وقت بوله‌بیلدیکم قضیه‌
سیدر . انسان وقتنی ایی قوللانمق یولنی
بیلدکدن صوکره وقت امید اولنه‌مایه‌جق
قدر برکت پیدا ایدییور . بك چوق شیلره
وقت بولنه بیلور . کرك مأموریت رسمیه‌م
ایجه یوریجی بر مأموریت اولدیغی وکرك

کندی تتبعات و اشتغالات خصوصیه‌سی — آثار منتشره‌سیله‌ده‌خی اکلاشیله‌جغی وجهله — ایچه واسع بولندیغی حالده چوجقلرم ایله اشتغاله ینه وقت بولدم و بولیورم. حتی سوزك لك طوغریسنی ایسترمیسیکز ؟ ای قارئ اوقاتمك لك لطافتلی کچنی چوجقلر ایله کچیردیکم زمان اولدیغنی جنابِ حقه تشکرات متدارانه ایله اعتراف ایلرم.

اقشاملری خانه‌مه عودت ایتدیکم زمان یمك یمنه قدر بر ساعت مقداری بر وقت واردر. زیرا بکلقوزده سا کن اوللق حسبیله صوڭ واپور کلنجه‌یه قدر یمك چیقه‌ماز. کرك خانه خلقندن کرك مسافر اوله‌رق کله‌جك اولانلرك کافه‌سی کلملی که یمك چیقه‌بیلسون. بووقتی نه ایله کچیره‌جکم ؟ اسنه‌مك

ایله‌می؟ قسه‌ خانه موزیسنه لزومسز مداخلات
ایله بیهوده غوغا ایدر کمی؟ خیر! چوجـ
ـقلریمی، طاتلی قوجه‌مه پلاژ اوتلك صاحبه‌سیله!
غوغا ایده‌جك ایسه‌م انلرله غوغا ایدرم.
صحبت ایده‌جك ایسه‌م آنلرله صحبت ایدرم.
کوزل زوجه‌مله اشتغال ایتمکلکمی صانیرم.
فرانسزجه غزته‌لری اوروپه‌ده اوقونمامش
اولدقلرینی بولورم. بر صاحبه‌من سابقا
فرانسزجه یازلمش بر غزته‌نك صاحبی کبی
یاتاق زماننه قدر یالکز صالونده‌یز. بر چوجق
وقتیش موسملرنده ایکی چوجق، اوچ ساعت
وقت وار. بونلری ده چوجقلریمه حصر
ایدرم. چونکه کندی فرانسز وقتمی یاتاق
ایچنده اولورم. دردست ترجمه بولنان شیلر
یاتاغمك یاننده‌کی ماصه اوزرنده بولونورلر.

صباحلین واپور وقتنه قدر یاز موسملرنده
اوچ درت وقیش موسملرنده برایکی ساعت
زمان وار . بوزمان دخی چوجقلره مخصوصدر .
یازه جق یازیم وار ایسه واپورده یازارم .
بکقوزدن کوپری یه قدر بش چاریك زمان
چالشقان برمحرر ایچون چوق زماندر .
بش چاریك دخی اقشام عودت ایدر ایکن ،
ایشته سزه ایکی بچق ساعت زمان که بول بول
اوقومغه ده یتر یازمغه ده .

فقط کندی ایشلریمی براقمکز افندیم
چوجقلرله اشتغالی دوشونهلم . برساعت
اقشام موسمنه کوره بر ایکی ساعت کیجه
ینه موسمنه کوره ایکی اوچ ساعت صباحکه
لااقل درت ساعت بر زمانی چوجقلرك
درسلرینه صرف ایده بیلیورم . مواسمه

كوره آنلرك پروغراملری‌ده تنظیم اولنیور .
هانکی ساعتده یاتوب قالقه‌جقلری ، هانکی
ساعتده هانکی درسلره چالیشه‌جقلری ، هانکی
ساعتلرده یمك یيوب هانکی ساعتده اوینایوب
اکلنه‌جکلری هپ معیندر . فرانسزجه
مذاکره‌جیلری اقربادن خانه نشین بردلی
قانلی اولوب موزیقه ایچون مذاکره‌جیلری
دخی بیوك همشیره‌لریدر . مبادیده لسان
عثمانی ایچون برقادین مذاکره‌جیلری دخی
وار ایدی . شو مذاکره‌جیلرك یاردیمی
معلم یکانه حالنده بولندیغمه کوره بنم متاعبمی
کرکی کبی تهوین ایده‌جکی بدیهیدر .

انسانلرك الك مشغوللرندن بریسی بن
اولدیغم حالده اولادیمی تعلیمه بووجهله موفق
اولور ایسه‌م بنم قدر مشغول اولمایان پدرلر

ایچون بو وظیفه‌یی ایفایه وقت بوله‌مایه‌جغی
قضیه‌سی بر عذر مقبول اوله‌ماز . وقتا
اقشاملرینی اقشامجیلغه وقف ایتمش اولان
پدرلر بو معذوریت ادعاسنده اصرار ایلیه
بیلورلر اما بو بچه‌لر سپرتو ایله تسممك
نتیجه‌سی نه اوله‌جغنی نظر انصافه آلمقله برابر
پدرلرك چوجقلرینه وقت کچورمه‌لرنده‌کی
ذوقی دخی تجربه ایتمش اولسه‌لر چو-
جقلریله خانه‌لرنده دوروب ده ایده‌جکلری تعلیم
وتدریس اقشامجیلغك ذوقی اسپرتو اقشا-
مجیلغنه قات قات فائق اوله‌جغنی پك چابوق
کوروب اعتراف ایدرلر ایدی . عیش ونوش
ایله تخریب وجود دکل آقشاملری قهوه‌ده
قرائتخانه‌ده حتی احبابجه بر خصوصی سلاملقده
کچیرمك دخی پدرلرك کندی اولادیله

برلكده كچوروه‌جكلری اقشاملر صفاسنه
قیاس قبول ایده‌مز . محصول عمرلری اولان
جگر پاره‌لرینی یالکز بركوز ایله كورمك
كندیلری ایچون البته صفای قلبی موجب اولمق
لازم كلدیكی حالده بونلرله ایدیله‌جك مصا-
حبه‌نك قلبده‌او صفایی دهانه‌قدر آرتدیره‌جغی
كوجمی تخمین اولنور ؟ آنلرك او مینی مینی
عقللری ، اوكسكین ذكاوتلری نه‌لره ایرر ،
نه‌لری اكلار كه بر پدر اولادیله بویولده كی
حسبحاللره كیریشوب ده‌صباوتك بوقابلیتلرینی
بواستعدادلرینی كورنجه نظر حكمتی كندی
مبدأ نشأتنه وحتی انسانیتك مبادیء ظهور
وترقیسنه طوغری آچلمق دخی محققدر .
هیچ بریمز بشیكده كی حالمزی تخطر شویله
طورسون مبادیء تكلم اوامزی دخی تخطر

ایده‌میز . قوهٔ حافظه‌مز بزی نهایت نهایت
بش یاشمزده کی احوالی تخطره قدر ارجاع
ایده‌بیلور، بو تخطر دخی کندی حالمزی دکل،
اطرافمزده کی احوالی احاطه ایله‌یه بیلور . بزه
مبادئ نشأتمزی اولسه اولسه آنجق اولادمزك
مبادئ نشأتی تتبع مسئله‌سی ارائه ایله‌یه
بیلور . حتی نوع بشرك مبادئ نشأتی مثالنی ده
آنجق بو تتبعدن آله‌بیلورز . مدققین حکما
برچوجغك تشمه‌سی قوجه نوعیت بشریه‌نك
ادوار تکاملنی نصل آکدیردیغی حقنده او قدر
عجیب وغریب مقایسه‌لره کیریشمشلردر که
تتبعی انسانه حیرت ویرر . لکن او تفصیلاته
کیریشه‌جك یر بوراسی دکلدر . انشاءالله
بو یولده‌کی تشریحاتك ده زمانی ویری‌کلور .
شمدیکی حالده انظار قارئینی شو نقطهٔ

مقایسه اوزرینه جلب ایدرزکه : انسانلرده
درلو مراقلر اولور. بعضلری قوزی وقوچ
بسیلر، بعضلری ده انواع طیوردن کوکلنك
بكندیکنی بسیلر. یا اولاد بسیله‌مك یونلره
مقیسمی اولور؟ بعض کیمسه‌لر بر کوپکی صوسته
طوردیرمغه ویاخود باستونی فلانی طاشتمغه
آلشدیررلرده بوموفقیتلریله افتخار ایدرلر.
بو یولده کی مراقلرك هیچ بریسنه اعتراض
اولنه‌ماز. کیمسه‌یه برزیانی اولمایان مراقه
حرمت ایتمکه هرکس تربیةً مجبوردر، یالکز
بو یولده کی موفقیتلر حقیقةً شایستهٔ افتخار
اولمقله برابر اولادینی تربیه‌موفقیتندن طولایی
ایدیله‌جك افتخارك درجه‌سنی انظار اهمیته
توصیه ایتمك ایسته‌یورز. بر فدانه آشیلادیغی
آشینك طوتمامه‌سندن متأثر و یاخود طوتمه‌

سندن ممنون ومفتخر بیك كشی كورینور . كندی یتشدیرمش اولدیغی فدانلدن میوه اقتطاقی اوزرینه زیادەسیله خشنود قالمایان کیمسه کوریله‌مز. یاعجبا اولادینه آشیلادیغی علم وعرفان آشیلرینك طوتمەسندن ومیوه ویرمەسندن متحصل ذوق وجدانی نەدرجه‌لره وارر ؟ بر پدر ایچون بو یولده کی صفای روحانی هیچ بر شیئه مقیس اولەمایەجغنی اعتراف وتسلیمه حقیقةً مجبوریت واردر.

پدری براقكز ، معلمی الە آلكز . بر معلمك كندی اذکیای شاکردانه اولان محبتی واومحبتك روحنه ویردیکی لذتی بو یولده تجربەسی سبق ایتمامش اولانلر قابل دکل اکلایەمازلر. برمعلم ذکی وقابلیتلی شاکردینی آنك باباسنك سودیکندن قات قات زیاده

سوه‌جکنه شبهه ایدلمسون . معلمك بو محبتی
واو محبتك بولذتی نه‌دندر؟ شاکردك ذهننه کیر-
دیکندن ، عادتا او ذهنی کندیسی تشکیل ایتمکده
بولندیغندن دکلمی؟ بو حاله کوره بر پدر اولادینك
معلمی دخی اولور ایسه مسعودیت پدرانه‌سی
برقاچ قات دها آرتار . چوجقلری حقنده کی
محبت پدرانه‌سی برده محبت معلمانه ایله آرته‌رق
بو ایکی محبتك مجموعی اولان لذت کندیسنی
حقیقهٔ تعریف قابل اوله‌مایه‌جق درجه‌لرده
مسعود وبختیار ایلر.

چشم امیدی بردها مشفق والده‌لر طرفنه
چویرملم . بحمداه تعالی سایهٔ ترقیاتوایهٔ
جناب پادشاهیده یکرمی یکرمی‌بش سنه‌دنبری
اولاداناثك تعلیم وتربیه‌سنه ایدیلن همتلر
ثمره‌سیله الیوم قادینلرمز میاننده معلوماتلی

والده‌لر نوادردن دکلدرلر. هله استانبول
وازمیر و سلانیك کبی بیوك شهرلرمزده
نسوانك بو جهتدن ترقیسی جمله‌یی منتدار
براقه‌جق درجه‌یی بولمشدر. بناءً علیه اولادینه
شفقت صحیحه آثارینی کوسترمك غیرتیله
مزین اولان والده‌لر کندی جکر پاره‌لری
حقنده اصل بو تعلیم وتربیه جهتندن آثار
شفقت کوسترمکی التزام ییوره‌جق اولورلر
ایسه جکر پاره‌لرینه اویله بر لطف ایتمش
اولورلر که عمرلرینه بش اون سنه قاتمش صاییلورلر
زیرا برچوق تعلیم وتربیهٔ اطفال محققلرینك
خلاصهٔ تجاربیله برابر کندی تجربه‌لرمزکده
نتیجه‌سنده تخیلی ایله دیکمز یولده بر تعلیم وتربیه‌
نك ثمره‌سیله اوغلان اولسون قز اولسون
اون بش یاشنده‌کی بر چوجغك مکتسبات

علميه‌سی اوپاشدن صکره بشقه‌ تحصیل کوره‌میه‌جك بیله اولسه‌لر کندیلرینی ارباب معارفدن اوله‌رق کچیندیرمکه کفایت ایده‌جکدر.

ای بو تعلیم و تربیه‌نك وسائط و وسائلی نه‌در؟ ایشته مقصودمزك نتیجه‌سی بونی خبرویرمکدر.

اولادینه کرچکدن محبتی اولان بر بابا ایله آنانك ایلك اوچ سنه‌ٔ عمرلرنده چوجقلرینه باقمق ایچون نصل برسوق طبیعینك امر و الجاسی التنده بولندقلرینه دقت ایدهلم. بابا و آنا وبالخاصه آنا چوجغك راحت وسلامتی ایچون نه‌بیوك کلفتلری کوزه آلدیریرلر! آجلق عذابنه دوشمیوب طوقلق سعادتی ایچنده‌یاشامه‌سی، پیسلك اضطرابانه‌دوچار اولمایوب نظافت مسعودیتی ایچنده بیومه‌سی،

وشدائد هوائيه‌يه معروض اولمايوب محفوظيت
داخلنده عمر كچورمه‌سی والحاصل بر راحتسز.
لكدن طولايی اغلامايوب صيزلامايوب
مسعوديت مكمله و مخصوصه‌سی علائمندن
اولمق اوزره دائما يوزی كولمه‌سی ايچون
اختيار ايتمه‌جكلری فدا كارلق يوقدر .
حالبوكه بوندن اول دخی سوز صره‌سی
كلديكی زمان سويله‌ديكمز وجهله كوياصرف
وظائف ماديه قسمنه آيرديغمز بوباقتی‌يله
بربيوك وقوف و معلوماته محتاج قالديغی
حالده ايلك اوچ سنه‌دن صكره كی سنه‌لرده
آنانك بابانك چوجقلری تربيه وتعليم ايتملری
اوقدر بيوك بر وقوفه متوقفدركه كنديلری
دخی برصورت مخصوصه‌ده تربيه وتعليم
كورمامش اولان آنالرك وبابالرك اطفاله

يالكز كنديلكارندن بو يولده هيچ برخدمت ايده ميه جكلری محققات قطعيه دندر .

واقعا ايلك سنين صباوتك مرورندن صوكره كی سنه لر ظرفنده دخی پدر ومادر كندی چوجقلرينی بالكليه اهمال ايتمزلر . كنديلری تعليم وتربيه نعمتندن لزومی قدر حصه مند اولمامش بولنسه لر دخی عقللرينك ايره بيلديكی برتعليم وتربيه ايله جگر پاره لرينی ارشاده ينه چاليشورلر . فقط مساعينك بودرلوسندن برفائدهٔ جديه حاصل اوله بيلورمی؟ طبك برباقمه گوره اك مهم جهتنی تشكيل ايدن حفظ صحت نقطهٔ نظرندن چوجق بيوتمك ايچون لازم گلن وسائطی الی قلم طوتمغه مقتدر اولان طبيبلر درلو كتابلره طولديره رق چوجق صاحبلرينه تفهيم ايده جك اولورلر

ایسه بو تفهیمات دائره‌سنده کی باقتی ایله
کندی عقللرینك ایردیکی وجهله چوجق
باقمق آره‌سنده نه‌قدر فرق‌وار ایسه‌ایلك‌سنین
صباوتك مروندن صوکره آنالرك بابالرك
یالکز کندی بیلدیکلرینه کوره چوجق تعلیم
ایتمه‌لریله برده بدا غوغلرك یعنی تربیهٔ اطفال
مسئلهٔ مهمه‌سنی اوزون اوزادی‌یه تتبعات
و تجارب ایله‌نظر حکمتلرنده تعیین ایتمش
اولانلرك قلمه آلدقلری تعلیمات دائره‌سنده
چوجق تعلیم وتربیه‌سی آره‌سنده‌ده عینیله
او فرق‌واردر .

شمدی شو سوزلرمز اوزرینه بزده
چوجق باقمق وچوجق تربیه ایتمك ایچون
ارباب قلمك نه‌قدر غیرتسزلك ایتدکلری
خاطره کلمامك قابل دکلدر . بو تخطر همده

تخطرات الیمه‌دندر . کرك معارفنددان اطبامزدن وکرك هیئت اطبادن خارج ارباب معارفدن برقاچ ذات بویولده برقاچ اثر یازمشلردرکه بو عنایتلرندن طولایی عثمانلیلق کندیلرینه منتدادردر . لکن بو مقصدده‌کی وسعت عظیمه‌یه نظراً یازیلان شیلری کافی ودها زیاده‌سندن عثمانلیلغی مستغنی کورملك او عنایتکارلر نزدنده بیله تسلیم اولنه‌جق موادن‌دکلدر .

ایمدی اولادینه کرچکدن دوست اولان آنالر بابالر ایچون اولادحقنده‌کی وظیفهٔ مقدسه‌لرینی ایفا امرنده وجودلرینه احتیاج کوریلن وسائط ایشته کندی کندیلرینه تعین ایتدی . بو وسائط « تعلیمات » دن یعنی پداغوژی یولنده یازیله‌جق تألیفاتدن

عبارتدر . آنالره بابالره تعلیمات که آنلر بو
تعلیماتی مطالعه و تتبع ایله اکلادقدن بلله دکدن
صوکره چوجقلرینه تطبیقلری امرنده
نصل طاورانه جقلرینی ده نظر حکمتلرنده تعیین
ایدرلر. چوجغك قوتی درجهٔ تغذیسی ایله
متناسب اولدیغنی کورمکله برابر بسیله مکده
افراط وعدم انتظام چوجغی بالعکس صیصقه
ایده جکنی اکلایوب دوستلق غیرتیله دشمنلك
ایتمك بلیه سندن بو سایه ده قورتلمش اوله جقلری
کبی تعلیم وتربیه لری امرنده دخی اکا کوره
طاورانه رق چوجق معارف عالیه تحصیلنه
باشلادیغی زمان کوره جکی مباحث مهمه نك
مقدماتنی آنلره دها حال صباوتلرنده ویره
بیلورلر.

شو دفتر عاجزانه مك مسوداتنی کندیلرینه

ارائه ایله‌دیکم بعض صاحب فکر ذوات بو
تعلیماتی آناره باباره خطاباً یازه‌جغمزه معلمره
خطاباً یازمق دها مناسب اوله‌جغنی ومکاتب
خصوصیه‌نك هردرلوسی سایهٔ عنایتوایهٔ جناب
پادشاهیده تجربه ایدلمکده بولندیغی کبی شاید
بودرلوسنی تجربه ایچون دخی بعض حمیتلی
مدیرلر ومعلملر ظهور ایده‌جکنی اخطارده
بولنمشلردر. بو رأی طرف عاجزانه‌مزدن اصلا
رد اولنه‌مز. چونکه تمامیله آرای صائبه‌دندر.
فقط بز آناره بابالره خطاباً یازه‌جغمز شیلری
ذاتاً اویله بر ترتیبه قویوب یازه‌جغز که هانکی
مکتب مدیر ویامعلمی کندیلرینی بو آنالربابالر
مقامنه قویارلر ایسه او کتابلر کندیلری ایچون
یازلمش اولمق درجه‌سنده بولندیغنی کورورلر.
شمدی‌یه قدر اقلام عثمانیه‌نك بو یولده‌کی

تأليفات نافعه يه كيرشمامش اولملرندن طولايى
اقلام مذكوره اربابنى تعذيره عجبا حق
وارميدر؟ باقلسه حق اولماملېدر. شمدى يه قدر
بو يولده كى آثاره لزوم كورولمامش اولديغندن
بحثله صورت مدافعه ده بيك درلو اعتراضلر
ايراد اولنه بيلور. فقط بن ظن ايتمك ايسترم كه
جمله مز بو يولده تعذيراته مستحقز. تربيه
وتأديب عموميه يه دائر شو يكرمى اوتوز سنه
ظرفنده بلكه ايكى اوچ بيك كتاب يازلمشدر.
بونلرك اك چوغى فنا اولمق نه قدر محتمل ايسه
برقسمى ده ايى اولمق اوقدر محققدر. آنجق
« تأديب » بولنده عد ايتديكمز شيلر سنين
صباوت احوالى كوزه تيله رك يازلمامش اولدقلرى
كبى صباوتدن صكره دخى هر برى هانكى چاغه
مخصوص اوله جغى كوزه تيله رك يازلمامشدر .

نیچه نصایح ومواعظی حاوی بر کتاب کورر-
سکز. اما بو کتاب هانکی یاشـده کی انسانلر
ایچوندر؟ بوراسی تعیین اولنمامش. پداغوژی
میداننده اشبو تصنیف مباحثه‌دخی بعض ارباب
همت براز غیرت کوسترمش ایسه‌ده غیرتلری
ممدوح وسعیلری مشکور اولمقله برابر نتیجهٔ
حاصله‌لری میدانده بولنان احتیاجه متناسب
اولمق پك بعیددر. واقعا بر پداغوغ ایچون
اك بیوك کوچلك کندی عرفانی صباوتك
اك کوچوك یاشلرینك منزله‌سنه قدر ایندیره
بیلمکده‌در. مثلا اون یاشنده کی چوجقلر ایچون
یازدیغی بر کتابی — ذکای فوق‌العاده اربا-
بندن ماعدا — علی‌العاده یکرمی یاشنده
اولانلر آنجق تفهم ایده بیلورلر ایسه مطلوب
حاصل اولمش صاییله‌ماز. واقعا عثمانلی لسانیله

بو يولده يازيلان آثارك مأخذلرى پك بيوك پداغوغلر طرفندن ترتيب وتأليف ايدلمش اولدقلرى مسلمدر. شوقدركه اون ياشنده برچوجغك اوشيلرى اكلايه بيلمه سى ايچون سنين ابتدائيهٔ صباوتنده لازم كلن يولده تربيه وتهيئه ايدلمش اولمه سى ايجاب ايلر. ممالك متمدنه ومترقيه ده اومأخذلر هانكى چوجقلر ايچون يازلمشلر ايسه آنلر علم اشياده وقوف تربيه سى داخلنده بيويوب يتشمش اوله جقلرى فرضيله كتابلرك مندرجاتنه ديه جك بولنه مازه. لكن بزم چوجقلر بويولده تهيئه واعداد ايدلمش اولمادقلرى ايچون كندى باشلر ينه استناداً يازيلان شيلر آنلره پك آغر كلمكده در.

حكايه ايدرلركه: سعدئ شيرازى كلستانى يازديغى زمان اوكتاب نفيسه غبطه چكنلر:

« آدم سن ده ! بش التی یاشنده کی چوجقلری
اویالایه جق حکایه لر ! » دیه استخفافه
قالقشمشلر. جناب سعدی جواب ویرمش که:
« التی یاشنده کی چوجقلری اویالایه جق شیلر
اما قدر وقیمتلری انجق التمش یاشنده کیلر
طرفندن تقدیر اولنه بیله جك شیلر ! »
جناب شیخك جوابی طوغریدر . فقط
بوکونکی پداغوژی حکمتنه کوره کلستانده
التی دکل آسکز اون یاشلرنده کی چوجقلره
دخی موافق کوریله بیله جك هیچ برشی
یوقدر . اوندن اون اوچ اون درت یاشلرینه
قدر چوجقلر ایچون بعض شیلر موجود
اولوب الك چوغی اون سکزدن یکرمی یاشلرینه
قدر اولان کنجلره وبرازی ده حقیقةً التمش
یاشنده کی پیرلره لایقدر . پداغوژی نقطهٔ نظرندن

ترتيب اولنه‌جق آثارك اك مشكل جهتى ايسه هرچاغه مخصـوص اولان تعليمات وتلقيناتى تعيين ايتمك وباخصوص اك كوچوك ياشلره عائد شيلرى تمام اوياشلره جسبان ساده‌لك منزله‌سنه ايندیره بيلمكدر .

پداغوغلرك كندى عرفانى صباوتك اك كوچك ياشلرى منزله‌سنه قدر ايندیره‌بيلمك پك بيوك مشكلاتدن اولديغنى عرض ايله‌دك . بونى تكرار و بو نقطه‌ده اصرار ايدرز. فعلاً ومادةً پك چوق دفعه‌لر تجربه ايله‌مشزدركه : چوجقلره برشى اوكرتمكه قالقشديغمزده او شيئ اكلايه بيلمك ايچون اندن اول ديكر بر شيئ اوكرنمش اولمق لازم كله جكنى كور - مشزدرده آندن اول اوكرتمك لازم كلن او شيئ تعليمه كيرشديكمزده آندن دخى دهااول

دیکر بعض شیلری اوکرنمش اولمـالیجه آنی ده
اوکرنه‌میه جکنی اکلامشزدر . چوجغه او -
کرتیله جك بیلکلرك تصنیفنده‌کی بو مشکلات
عظیمه دکلیدرکه یوزلرجه سنه‌لردن بری هر
مملکت مترقیه‌ده یوزلرجه پداغوغلر طولاب
طولیلری کتابلر یازدقلری حالده هنوز بر
تصنیف قطعی یه واصل اوله مادقلری ایچون
حالا بو ایش ایله اشتغال ایدییورلر. سپنسرك
انکلتره‌ده تعلیم وتربیهٔ اطفال اصولی علیهنده
نه شدتلی انتقاداته کیرشدیکنی کورسه‌کز
انکلتره‌ده هنوز تربیهٔ اطفاله دائر هیچ بر شی
یوق ویاخود نه وار ایسه هپسی مضر اولدیغنی
ظن ایلرسکز. ایشته حالا بو ایش ایله مدققلر
اشتغال ایتدکاری کبی مستقبلا دخی اشتغال
ایده کیده جکلرینه شبهه‌کز اولماسون.

نصل شبهه ایدیله بیلورکه پداغوژی حقنده
اجرای تدقیق وتتبع ایچون یالکز عالم اولمق کافی
دکلدر. ژان ژاق روسو دخی عالم وحکیم ایدی.
اما بر بیوك منتقدك دیمش اولدیغی وجهله
« ئه میل » نامی التنده یازمش اولدیغی بر تعلیم
وتربیه کتابنك تمامی حکمنه موافق اوله رق
برچوجق تربیه ایدلمش اولسه اوچوجغك
بر اعجوبهٔ زمان اولمه سندن حقیقةً خوف
اولنه بیلور . اولادینی پیچ خانه یه تودیع ایتمك
مرض عجیبندن کندینی قورتاره مامش اولان
بر بابا ایچون وظائف ابوت تعیینی حقیقةً
مشکلاتدندر . حکیم مشار الیه «ئه میل» ده بر
جکر پاره سنی دکل کندی وهمی ، خیالی
تربیه وتعلیمه حصر قلم ایتمشدر . بو یولده
تدقیقات ایچون برچوق چوجق باباسی وودهسی

اولملی، او اولاد واحفادی تربیه وتعلیم ایله فعلاً اشتغال ایتمش بولنملی ؛ هم بو اشتغال سطحی بردرجه‌ده قالمایوب مکتب معلملکی درجه‌سنه وارملی . بوبابا، بو معلم وظیفهٔ تعلیم وتربیه‌یی بحقٍ اکلامش وکندی تجارب مخصوصه‌سیله او اکلایشی اکمال واتمام ایتمش بولنملی . بو اشتغالات اربابی کندی عرفانلرینی صباوتك الك کوچوك یاشلری منزله‌سنه قدر ایندیره بیلمك ایچون تکرار صباوت ایچنده یاشامغه رجوع ایتمش دیمك اوله جقلرندن صبیلرله هم حال اولورلر ایسه‌ده او حاللرك هپسنی پیرانه بردقتله تتبع ایدرلر. بونده‌کی مشکلاتی استصغار ایتماملیدر .

بو مشکلات مخوفه کوزمزك اوکندن آیرلمامقله برابر برچوق سنه‌لرك محصول تجاربی

اولمق اوزره كنديمزده دخی بو ميدان مدهشه
كيره جك بر جرأت بوليورز . بوكا شاشمايه‌سكز .
چونكه بز كنديمز دخی شاشيورز . زيرا او
محصول تجارب كوكلمزك ايسته‌ديكی كبی تكمل
ايده بيلمك ايچون دها نه قدر تجاربه احتياج
اولديغنی كوروب تسليم ايتمامك محالدر . هر
تجربه انسانك پيش نظرنده بر طاقم يكی يكی
زمينلر آچيور . هر زمين دخی يكيدن يكی يه
تجاربه لزوم كوستريبور . بر تسلسل كه صوكی
كلميه جك . ای بوكا بر « تسلسل باطل » ديوب
وازمی كچملی ؟ بوكا انصاف نصل قائل اولور ؟
جرأتمزدن تجرد ايده‌ميورز . الده بولنان
محصولی اورته‌يه قويمق ايچون كوكلمزده بر
مجبوريت حس ايدييورز . اولادك تربيه
وتعليمنه آنالرك بابالرك معاونتلرنده كی اهميتی

وبو اهميتله برابر شو اشتغالك آنلر ايچون موجب اوله جقى صفا ولذتى كنديلرينه اكلاته بيلمش ايسه‌ك وبو اكلايشلرى اوزرينه آنلر دخى بر حميت جليلهٔ پدرانه ومادرانه ايله بو ميدان تجاربه كيرشمك غيرتنى اله آلورلر ايسه تربيهٔ اطفال يوزندن بحق منتظر ومأمول اولان سعادت مشتركه‌نك قطعياً حصولنى تأمين ايليه‌جك حقايقى بولوب ميدانه چيقارمق نتيجه‌سنك پك ياقلاشه‌جغنى آپ آشكاره كورمكده‌يز .

اله المش اولديغمز غيرتك شو يولده بزى نره‌لره قدر كوتوره‌جكنى وعدكل آ اخباره بيله جسارت ايده‌ميه‌جكز . كندى غيرتمزده، غيرتمزه مغلوبيتمزده كنديمزى مضطر كورديكمز قدر قارئلرمز دخى بو اضطرارك درجه‌سنى

بیلوبده بزی معذور کوره‌جکلرینی اومسه
ایدك بو یولده بر اخباری بلکه کوزه آلدیره بیلور
ایدك . لکن همانده یکیدن بر کتبخانه‌جك
وجوده کتورمك واو کتبخانه محتویاتنی
ظاهرده مادهٔ دخی تجسم ایتدیره‌جك مینی
مینی بر موزه‌خانه‌جك تشکیل ایتمك درجه‌سنه
قدر التزام کلفت عزم وجزمنده بولندیغمزی
ایضاح ایده‌جك اولسه‌ق قورقارزکه غیرتمزك
بو درجه‌سنه مقابل قارئلرمزده طور تحسیندن
زیاده بر تبسم مستغربانه وبلکه‌ده بر خندهٔ
مستهزیانه کوره‌جکز . آنك ایچون یاپیله‌جق
شیلر حقنده دکل یاپیلوب کندیلرینه عرض
وارائه اولنان شیلر حقنده مروت تشویقکا -
رانه‌لرینی استرحام ایله اکتفا ایلرزکه شمدیلك
او یاپیلوب کندیلرینه عرض وارائه اولنان

شی دخی ایشته شو برنجی کتابدن عبارتدر .
بوکا ایکنجی اولمق اوزره برده « بابا اولمق
صنعتی » حاضرلانمشدر .

اوت بو تشبثده اولاد صاحبلرینك مروت
تشویقکارانه لرینی استرحام ایدرز . شویورنجی
ایشده اویله بر مروت تشویقکارانه یه احتیاجمز
واردر . بو احتیاجی اعتراف ایدرز اما پدر
ومادرلرك بزه ایده جکلری مروت وعنایتلرك
بالکلیه حسبی اولمایه جقلرینی دخی طور تواضع
وتکریم ایله کندیلرینه عرض واخطار
ایلرز . یالکز تعلیمات عاجزانه مز موجبنجه
تعلیم وتربیه ایده جکلری جکر پاره لرینك
بزجه محقق اولان استفاده لرندن طولایی
دکل . ای! کیم بیلور ؟ اوله بیلورکه . . . .
سویله مکه جسارت ایده میورز اما . . . هایدی

جسارت ایده‌لم : اوله‌بیلورکه چوجقلر بننده
اوکرته‌جکلری شیلرك برچوغنی هنوز کندی
یلرینك دخی اوکرنه‌مامش اولدقلری وهرحالده
اوکرنمکه محتاج بولندقلری موادء تعلق ایدرده
هم کندیلری اوکرنورلر، همده چوجقلرینه
اوکرتورلر. زیرا معلومات شتی ومواد نافعه
جمله‌یه تعمیم ایتمش نعمتلردن اولدیغنی هرکون
یزه بیك وقعه اثبات ایله‌یور. برکون شرکت
خیریه واپورنده دومن دنیلان آلت کمیلرك
باشنی سمت مطلوبه چویرمکده استعمال
اولنور ادعاسنده جمله‌یی متفق بولمش اولور
ایسه‌ك تعلیماتمزك برقسمی چوجقلردن اول
آنالرینه بابالرینه یارایه‌جغنی امید ایتمکده
کندیمزی معذور بولورز . دومن دینلان
آلت واپورك باشنی دکل قیچنی چویرمکه

خدمت ایله‌دیکنی برچوق تفصیلات ایله پك
کوچ ا کلاته بیلمش ایدك. هله برکون اوغلم
ابراهیم دوه‌نك هورکوجنده‌کی حکمت خلقتی
تعریف ایتدیکی زمان هرکس بونی عمرنده
ایلك دفعه ایشتدیکی برشی اولمق اوزره کمال
حیرتله تلقی ایتمش ایدی. « مواد نافعه »
وه « معلومات شتی » اما !.. انلرك بر چوغنه
چوجقلردن اول بیوکلر عرض احتیاج ایدرلر
صانورم. . ایشك دها ایلرولری بوظنمزك
درجهٔ اصابتنی میدانه قویه‌جقدر.

ختام

